VAKIFLAR Dergisi

XIX. Sayı
Fiatı: 1500 TL./ 10 $

SAHİBİ
Vakıflar Genel Müdürlüğü
Adına
Dr. Leyla ELBRUZ

SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
İbrahim ATEŞ

YAYIN KOMİSYONU
İbrahim ATEŞ
Hüseyin SALEPCİ
Ali IŞIK
Bayram ŞİBİL
Ünal ÖZTÜRK

İNCELEME KURULU
Sadi BAYRAM
Kerim ERDOĞAN
Ramazan SARI
Şükran VELİOĞLU
Ali KILCI

TEKNİK YÖNETMEN
Kerim ERDOĞAN

Yayınlanan yazılarda ileri sürülen fikir ve beyanlardan yazı sahipleri sorumludur.

Makaleler kaynak gösterilmek kaydı ile iktibas edilebilir.

Ön Kapak:
Edirne Selimiye Camii Kubbesi
(Foto : Sabit KALFAGİL

Arka Kapak:
Edirne Selimiye Camii
(Foto : Sabit KALFAGİL

Telefon (Ankara)
31 78 57
31 11 60 / 01-04

BASILDIĞI YER:
Sistem Ofset Mat. Ltd. Şti.
Ankara
1985

İÇİNDEKİLER

Mustafa ÖZDAMAR
Vakfetmek 5

İbrahim ATEŞ
Ölüm Ya da Ölümsüzlüğe Göç 11

Osman KESKİOĞLU
Şumnulu Şerif Halil Paşa Vakfiyesi .. 25

Yrd. Doç. Dr. İbrahim NUMAN
İlk Devir Türk Sufi Merkezlerinin Mahiyetleri ve Mimarilerinin Menşei Hakkında 31

Doç. Dr. Tuncay BAYKARA
Türkiye Selçuklularında İdari Birim ve Bununla İlgili Meseleler 49

Nazif ÖZTÜRK
Evkaf-ı Hümayun Nezaretinin Kuruluş Tarihi ve Nâzırların Hal Tercümeleri (V) 61

Prof. Asım MUTLU
Eski Eserlerin Korunması 91

Doç. Dr. Yılmaz ÖNGE
Konya ve Çevresindeki Mukarnaslı Şadırvanlar 95

Doç. Dr. O. Cezmi TUNCER
Mimar Kölük ve Kaluyân 109

Nusret ÇAM
Erzurum Kale Camii 119

Yrd. Doç. Dr. Hakkı ACUN
Manisa İshak Çelebi Külliyesi 127

Hüdavendigâr AKMAYDALI
Niğde Sungur Bey Camii 147

Ali KILCI
Demir Şeyh Türbesi 179

Kadriye ALEVSAÇAR - Serpil ALPSAR
Seyidgazi'de Bilinmeyen Üç Yapı 185

Dr. Yaşar ERDEMİR
Konya-Beyşehir Bayındır Köyü Camii 193

Nadir TOPKARAOĞLU
Gaziantep Fethullah Camii ve Zaviyesi 207

Nurcan İNCİ
18. Yüzyıldan İstanbul Camilerine Batı Etkisiyle Gelen Yenilikler 233

Suzan BAYRAKTAROĞLU
Çanakkale Halıları 237

Prof. Naci YÜNGÜL
Trabzon'daki Haznedarzâde Abdullah Paşa Çeşmesi 261

İlhami BİLGİN
Selçuklular ve Beylikler Dönemine Ait Yayınlanmamış Üç Kitâbe 267

Kenan BİLİCİ
Karamanoğlu Alâeddin Bey Türbesi .. 271

A. Osman UYSAL
Adana Ulu Camii 277

Örcün BARIŞTA
İstanbul Son İmparatorluk Dönemi Yapılarında Süs Kubbesi ile Taçlandırılmış İskele Binaları 2

Niğde Sungurbey Camii

Hüdavendigar AKMAYDALI

Anadolu'da Sivas, Kayseri, Tokat, Niğde, Amasya, Erzincan ve havalilerinde 14. asır ortalarına doğru kurulmuş olan Eratna (Ertana) Devleti (M. 1335-1381) bıraktığı mimari eserlerde Selçuklulardan ayrı, değişik bir üslup meydana getirmişlerdir.

Biz bu makalede esas konu olan Niğde Sungurbey Camii'nin yanında istedik ki Eratna Devletinin ortaya çıkışını ve bıraktıkları eserlerini de inceleyelim.

Anadolu Selçuklu Devletinin yıkılmasından sonra Anadolu, İlhanlı Devletinin himayesinde ve bu devlet tarafından gönderilen valilerle idare edilmektedir.

İlhanlı Hükümdarı Ebu Said Bahadır Han zamanında Hükümdarın Beylerbeyi Emir Çoban'ın oğlu Demirtaş Bey Anadolu'da validir. Demirtaş Bey M.1322 yıllarında müstakil bir devlet kurmak üzere teşebbüse geçmiş ise de babası Emir Çoban'ın bir ordu ile üzerine gelmesiyle bu isteğinde muvaffak olamamış ve yine babası sayesinde sultan tarafından affedilmiştir. Aşağıda anlatılacağı gibi bundan sonra gelişen olaylar Demirtaş Beyin Anadolu'dan ve valilikten ayrılmasına sebep olacaktır.

Ebu Said Bahadır Han, Emir Çoban'dan kızı Bağdat Hatun'u kocası Celayir Hasan Bey'den boşatıp kendisine vermesini isterse de Emir Çoban bu isteği reddeder. Bu olaydan sonra Han ile Beylerbeyi'nin arası açılmıştır. Han'ın naibi Emir Çoban'ın oğlu Dımaşk Hoca'dır ve Han Dımaşk Hoca'dan hiç hoşlanmamaktadır.

Han, Beylerinin istememesine rağmen Emir Çoban'la Horasan'da karşılaşır ve onu yener. Emir Çoban Herat'ta Kert Hükümdarına sığınırsa da orada öldürülür.

Babasının Beylerbeyliğinden düşmesi üzerine durumu kritikleşen Demirtaş Bey M. 1327 - 1328 yıllarında Mısır'a kaçarak Türk Memlük Sultanı Melik Nasır Mehmed'e sığınır.

Demirtaş Bey Mısır'a kaçarken yerine Uygur Türklerinden olan kayınbiraderi Eratna'yı vekil bırakmıştır. Eratna İlhanlı Hükümdarı Ebu Said Bahadır Han'a arazi vermek ve Han'ın Anadolu'ya vali olarak gönderdiği Büyük Şeyh Hasan'ı (Celayir Hasan Bey) kabul etmek suretiyle Hükümdarın itimadını kazanmış ve mevkiini korumuştur.(1)

Ebu Said Bahadır Han'ın M. 1335 tarihinde evlat bırakmadan ölümü üzerine çıkan karışıklıklarda Anadolu Valisi Celayir Hasan Bey bir takım menfaatler elde edebilmek için yerine Eratna'yı vekil bırakarak İran'a geçmiştir. Celayir Hasan Bey'in Demirtaş Bey'in oğlu Şeyh Hasan'la (Küçük Şeyh Hasan) yaptığı savaşı kaybetmesi üzerine durumunu tehlikede gören Eratna, Memlük Sultanı Melik Nasır'a müracaat ederek onun himayesine girmiş ve daha sonra da M. 1344 tarihinde istiklalini ilan etmiş, Sultan Alâüddin ünvanıyla hükümdar olmuştur.

Eratna Devletini kuran ve dışardan gelen itaat tekliflerini reddederek mevkiini kuvvetlendirmeye çalışan Eratna M. 1352 tarihinde vefat etmiş ve Kayseri'deki Köşk Medrese'ye gömülmüştür.(2)

Sultan Alâüddin Eratna'nın ölümü üzerine küçük oğlu Gıyasüddin Mehmed Bey Hükümdar olmuştur. Mehmed Bey'in abisi Cafer Bey hükümdarlık için teşebbüse geçtiyse de muvaffak olamamıştır. Mehmet Bey M. 1365 tarihinde Kayseri'de öldürülmesi üzerine Sultanlığa oğlu Alâüddin Ali Bey getirilmiştir.

---

(1) İ. Hakkı Uzunçarşılı, Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri-Eratna Devleti s.155 -161

(2) İ. Hakkı Uzunçarşılı, Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri isimli eserinin Eratna Devleti kısmında s. 155 - 161, Eratna Beyin Kayseri Köşk Medrese'de gömülü olduğunu yazar.

Alâüddin Ali Bey'in 15 sene süren hükümdarlığı zamanında hiçbir nüfuzu olmayıp devlet ileri gelenlerinin elinde oyuncak olmuştur. Ali Bey'in M. 1380 yılında ölümü üzerin yedi yaşındaki oğlu İkinci Mehmed Bey hükümdar olmuş fakat Kayseri Kadısı Burhaneddin Ahmet küçük hükümdarı saf dışı bırakarak hükümdarlığını ilan etmiştir.

Ebu Said Bahadır Han'ın M. 1335 tarihinde vefatı ile ve Anadolu valisi Celayir Hasan Bey'in Vali vekilliğinini Eratna'ya bırakmasıyla başlıyarak M.1344 tarihinde istiklalini ilan etmesiyle devam eden Eratna Devleti, Kayseri Kadısı Burhaneddin Ahmed'in son Hükümdar İkinci Mehmed Bey'i saf dışı bırakmasıyla sona ermiştir.

Eratna Devletinin tamamına sahip olan Kadı Burhanettin Ahmed M.1381 tarihinden ölümü olan M. 1398 tarihine kadar 18 sene devlete hükümdarlık etmiş, ölümünden sonra Kayseri Valisi olan oğlu Alâüddin Ali Bey Sivas halkı tarafından hükümdar ilan edilmiştir.

Timur'un Anadolu'ya gelme tehlikesi üzerine Sivas şehrinin Osmanlı Devletine bırakılması kararlaştırılmış ve bunun üzerine Osmanlı Sultanı Yıldırım Bayezid Sivas'a oğlu Çelebi Mehmed'i vali olarak göndermiştir.

Sivas şehrinin Osmanlı Devletine teslimiyle Kadı Burhaneddin Ahmed'in oğlu Alâüddin Ali Bey Osmanlı Devletinin hizmetine girerek M.1442 tarihinde vefat etmiştir.(3)

Eratna Devleti zamanında yapılan eserlerin değişik bir üslup taşıdığını ve Selçuklulardan ayrıldığını belirtmiştik. Bu konuda Oktay Aslanapa "Kırım ve Kuzey Azerbeycan'da Türk Eserleri" isimli eserinde Sivas Güdük Minare (Şeyh Hasan Bey Türbesi M.1347) ile Nahcivan bölgesinde Berde Kümbeti arasında benzerliklerden bahsederek Eratna'lılar ile Azerbeycan arasında etkilerden bahsetmektedir.

M.1162 tarihli Nahcivan, Yusuf Bin Kuseyr (Kasir) Kümbeti ile M.1322 tarihli Berde Kümbetinin iç köşelerindeki detaylar ile XIV. yy.da yapıldığı tarihlenen Sırçalı Kümbeti'nin iç köşe detayları arasında ve Berde Kümbeti ile Sırçalı Kümbet arasında plan olarak da yakın benzerlikler göze çarpmaktadır.

Oktay Aslanapa yine "Kırım ve Kuzey Azerbeycan'da Türk Eserleri isimli eserinde "Devir üslubu olarak bazı benzerliklerin görülebildiğini ve Anadolu'da XIII. ve XIV. yy.lardan birçok eserde Azerbeycan'lı ustaların çalışmış olduğu kitabeler ile belirtilmiş olduğunu" yazar. Eratna Devleti zamanında yapılan belli başlı eserler şunlardır.

1 - Kırşehir Aşık Paşa Türbesi(4)
2 - Sivas Güdük Minare (Şeyh Hasan Bey Türbesi)(4)
3 - Kayseri Köşk Medrese(4 -5 - 6)
4 - Kayseri Sırçalı Kümbet (Türbe)(4)
5 - Kayseri Ali Cafer Kümbeti (Türbe) (4)
6 - Kayseri Emir-zade Mehmed Türbesi(6)
7 - Kayseri Emir Erdoğmuş Türbesi(6)
8 - Kayseri Emir Ali Türbesi(6)
9 - Tokat-Turhal Tazye Köyü Zaviye(5)
10 - Tokat-Turhal Tazye Köyü Hoşkadem Camii(5)
11 -Tokat-Zile Sayisbey Misafirhanesi(5)
12 - Niğde Sungurbey Camii ve Türbesi(4)

Biz bu eserlerden hepsini inceleme imkanı bulamadık. İnceleyebildiğimiz eserleri yazı, fotoğraf, proje ve detayları ile, kusurlarımız içinde hoşgörünüze sığınarak veriyoruz.

KIRŞEHİR AŞIKPAŞA TÜRBESİ

M.1322 tarihli Aşık Paşa Türbesi'nin ön cephesi tamamen mermerden yapılmış olup, değişik üslup gösteren bir yapıdır. Yapıda diğer cephelerde yer yer taşın arasında mermer kullanılmıştır.

Aşık Paşa Türbesi'nin asimetrik bir cephesi, alışılmışın dışında bir kitabe yeri vardır. Kitabe giriş (batı) cephesinde ve kubbenin önünde yer almaktadır. Yanının saçak silmeleri kitabenin etrafını çevirmektedir.

Yapı dıştan takriben 10.05 x 7.55 metre ebadındadır. Yapının girişinde dar ve uzun bir hol yer alır. Holde girişin sağında ve solunda sivri kemerli iki niş vardır. Giriş kemerinin üstünde ufak bir kare açıklık ile doğu cephede bir pencere açıklığı da bulunmaktadır. Holün üzeri tonoz ile örtülüdür.

Oktay Aslanapa, yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. Yüzyıl) isimli eserinde Kayseri Köşk Medrese'de Eratna ve Hanımının gömülü olması ihtimali vardır der.

Oktay Aslanapa, Türk Sanatı II Anadolu Selçuklularından Beylikler Devrinin sonuna kadar- isimli eserinde Kayseri Köşk Medrese de Eratna ve Hanımının gömülü olması ihtimali vardır der.

Halil Edhem (Eldem), -(Hazırlayan Kemal Göde), Kayseri Şehri isimli eserinde Köşk Medrese için: Tarihçi Ali'nin Füsûlu'l-Hallü Akd Usulü'l-Harcı ve'n Nakd isimli eserden naklederek Eratna Mehmed, Alâeddin ve Eratna'nın eşi Suli Paşa adlı Hatun Kayseri şehrinin kıyısında bir büyük binanın altında gömülmüşlerdir şeklinde yazar.

(3) Yaşar Yücel, Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti (1344-1398) sayfa 162

(4) Oktay Aslanapa, Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. Yüzyıl) isimli eserinde bu yapıları Eratnalılara ait eserler olarak gösterir.

(5) İ. Hakkı Uzunçarşılı, Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri isimli eserinde bu yapıları Eratnalılara ait eserler olarak gösterir.

(6) Halil Edhem (Eldem), Kayseri Şehri isimli eserinde bu yapıları Eratnalılara ait eserler arasında gösterir. Kayseri Sırçalı Kümbet ile Kayseri Ali Cafer Kümbeti'ni ise Selçuklu eseri olarak gösterir.

Giriş hölünden sivri kemer alınlıklı bir giriş kapısı ile sağda ana mekana geçilmektedir. Ana mekân içten içe 5.63 x 5.49 metre ebadında yaklaşık kare planlıdır. Ana mekanın köşelerinde birer adet yuvarlak mermer ayak ve bu mermer ayaklar üzerinde duvarlara bitişik dört adet sivri kemer ve kemerlere oturan sekizgen bir kasnak vardır. Ana mekanın üzeri sekizgen kasnağa oturan sekizgen bir kubbe ile örtülüdür.

Aşık Paşa Türbesi'nin ana mekanı doğu, güney ve batı yönlerine açılan üç adet pencere ile aydınlatılmaktadır. Giriş (batı) cephesindesi pencerenin etrafı profilli ve sivri kemer alınlıklı olmasına karşın doğu ve güney cephelerindeki pencerelerin üstü düz lento taşları ile kapatılmıştır.

SİVAS GÜDÜK MİNARE (ŞEYH HASAN BEY TÜRBESİ)

Sivas'ta bulunan Şeyh Hasan Bey Türbesi'nin Alâüddin Eratna'nın oğullarından Hasan Bey için yaptırıldığı bilinmektedir. M.1347 .

Yapı bir minareye benzediği için Güdük Minare denilmektedir. Eser içten içe 7.54 x 7.54 metre ebadındadır. Altta düzgün kesme taştan kare plan üzerine kaide, üstte tuğladan kasnak ve yine tuğla ile yapılmış bir gövdeden ibaret olan yapının külah kısmı yıkılmıştır. Yıkılan külah Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından ahşap iskelet üzerine sac örtü kaplanmak suretiyle yeniden yapılmıştır.

Şeyh Hasan Bey Türbesi'nin girişi kuzey cephedendir. Türbenin aydınlatılması kaide kısmında doğu, güney ve batı cephede açılan üç adet pencere ile olmaktadır.

İçte kare plandan kubbeye geçiş beden duvarlarındaki dört adet sivri kemer ile bunların üzerinde stalaktitli köşe nişleri vasıtasıyla olmaktadır.

KAYSERİ KÖŞK MEDRESE

M. 1339 tarihli Köşk Medrese dıştan takriben 37.00 x 30.50 metre ebadındadır. Eser tamamen kesme taştan inşa edilmiştir. Kayseri'nin Köşk dağı mevkiinde olan ve şehir surlarının dışında yapılan eser küçük bir kale görünümüne sahiptir. Eser Sultan Alâüddin Eratna tarafından karısı için yaptırılmıştır.(7)

Yapıya kuzey cepheden küçük bir kapı ile girilmektedir. Kapıdan içeri girilince sağda ve solda iki katta dört adet kapalı mekan yer almaktadır. Yukarıda bulunan mekanlara içte girişin sağında ve solunda yer alan merdivenlerle çıkılmaktadır. Yukarıda bulunan iki kapalı mekanın aydınlatılması kuzey cepheye açılan dört pencere ile doğu ve batı cephelerinde bulunan birer adet pencere vasıtasıyla olmaktadır. Bu pencerelerden başka kuzey (giriş) cephesinde iki adette mazgal penceresi bulunmaktadır.

Köşk medresenin girişindeki bu kapalı mekanlardan sonra etrafı sivri kemerlerle çevrilmiş avluya çıkılmaktadır. Avlunun ortasında Selçuklu kervansaraylarının avlu ortalarında bulunan köşk mescidlerini hatırlatan bir türbe yükselmektedir. Bu türbe kare planlı bir kaide üzerine sekizgen gövdeli ve piramid külahlıdır. Türbeye kuzey cepheden sağdan soldan çıkışı olan bir merdivenle çıkılmaktadır. Türbeyi doğu, güney ve batı cephelerinde üç adet pencere aydınlatmaktadır.

Yapının bir medreseden ziyade daha değişik bir maksat için yapıldığı ilk bakışta belli olmaktadır. Anadolu'da bu türde bir diğer yapı da Erzincan Tercan'da Mama Hatun Türbesi'dir. Mama Hatun Türbesi'nin 12. yüzyıl sonlarında yapıldığı tahmin edilmektedir. Mama Hatun Türbesi'de köşk Medrese gibi dışa kapalı, içi sivri kemerli revaklarla çevrilmiş ve avlu ortasında türbesi bulunan fakat Köşk Medresenin aksine yuvarlak olarak inşa edilmiş bir yapıdır.

Mama Hatun Türbesi'nde revak içlerinde bulunan mezar ve sandukalar buranın bir anıt mezar olduğu neticesini çıkarmaktadır. Kayseri'deki Köşk Medrese'nin de Mama Hatun Türbesi'nden ilham alınarak yapıldığı ve bir anıt mezar olduğunu söylemek herhalde pek yanlış olmayacaktır.

Köşk Medrese'nin revak içlerinde yapılacak bir araştırma kazısının bu durumu daha da aydınlığa kavuşturacağı bellidir.

KAYSERİ SIRÇALI KÜMBET (TÜRBE)

14. Yüzyıl ortalarında yapıldığı tahmin edilen Sırçalı Kümbet bugün Kayseri-Talas yolu üzerinde bulunan Endüstri Meslek Lisesi'nin arka bahçesinde yer almaktadır. Yerden takriben 1.63 metre yüksekliğinde kare planlı bir kaide üzerinde yuvarlak bir kule şeklinde yükselen yapı tamamen düzgün kesme taştan inşa edilmiştir. Yapının külahı yıkılmış ve sonradan yapılan bir onarımda yanlış olarak kubbe ile örtülmüştür.

Yapının kaidesi 8.48 x 8.83 metre ebadında kare planlıdır. Kaidenin en üst taşı bütün cephelerde profilli bir silme taştır. Yuvarlak kule gövdenin çapı ise takriben 26.40 metredir.

(7) Semavi Eyice, İki Türk Abidesinin Mahiyetleri Hakkında Notlar Sayfa: 110, Yıllık Araştırmalar Dergisi, Emir Eratna'nın Köşk Medrese'yi karısı için yaptırdığını yazar.

Oktay Aslanapa, Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. Yüzyıl) sayfa: 34, Eratna'nın Köşk Medrese'yi hanımı Suli Paşa adına yaptırdığını yazar.

Sırçalı Kümbet'in kripta yeri ile mescid kısmını ayıran ahşap döşeme bugün tamamen kaybolmuş vaziyettedir. Türbenin giriş kapısı eşik kotu ile kripta döşeme kotu arasında 2.20 metrelik bir fark vardır.

Türbeye kuzey cepheden silmeli bir kapı ile girilmektedir. Giriş kapısının önünde sağdan ve soldan çıkılabilen merdivenler bugün yer yer kırılmıştır.

Sırçalı Kümbet'in aydınlatılması doğu, güney ve batı cephelerinde açılan üç adet pencere vasıtasıyla olmaktadır. Bu pencerelerin etrafı giriş kapısında olduğu gibi silmelerle kuşatılmıştır. Yapı bu pencerelerden başka üste sivri kemerli üç adet mazgal penceresi ile kubbe kısmında bulunan ve doğu cepheye açılan bir diğer pencere vasıtasıyla da aydınlatılmaktadır.

Sırçalı Kümbet dıştan kaide kısmında kare planlı, gövde kısmında ise yuvarlak olmasına karşın içte kripta kısmında yuvarlak, giriş kapısı eşik kotundan itibaren gövdede onikigendir.

ALİ CAFER KÜMBETİ (TÜRBE)

Kare kaide üzerine sekizgen gövdeli ve piramid külahlı olarak düzgün kesme taştan inşa edilen Ali Cafer Kümbeti 14. Yüzyıl ortaları ile tarihlendirilmektedir. Kayseri şehir stadyumunun güney tarafında bulunan eser kare planlı bir kaide üzerine sekizgen gövdeli ve piramid külâhlıdır..

Ali Cafer Kümbeti'nin kaidesi yerden ortalama 2.20 metre yüksekliğinde ve girişi kuzey cephedendir. Girişin önünde bulunan yaklaşık kare planlı kısım dikkat çekicidir. Türbenin ön giriş mekanı diyebileceğimiz bu kısım türbeye bitişik olan doğu ve batı duvarları sonradan onarılmasına karşılık üstü kapatılamamış ve bu kısmın ön giriş mekanının doğu ve batı duvarlarında birer adet penceresi vardır. Ön giriş mekanının içinden muhtes merdivenlerle türbeye çıkılmaktadır. Aslında bu merdivenlerin yeri ön giriş mekanının önüdür ve Sırçalı Kümbet ile Köşk Medrese'nin Türbesinde olduğu gibi girişin sağından ve solundan çıkılabilen merdivenlerle ön giriş mekanına ulaşılması gerekmektedir. Hiç olmazsa bu şekilde yapılması gereken bu çıkış merdivenleri bugün tamamen kaybolmuş vaziyettedir.

Ali Cafer Türbesi'nin giriş kapısı ile doğu, güney ve batı cephelerinde bulunan üç adet penceresi taş tezyinatla çerçevelenmiştir.

Türbenin kripta ile mescid kısmını ayıran ahşap döşeme bugün yer yer çürümüş ve kısmen yıkılmıştır. Türbe içi kubbe ile örtülüdür.

KAYSERİ EMİR-ZADE MEHMED TÜRBESİ

Emir-zade Mehmed Türbesi'ne Mehmed Zengi Türbesi'de denilmektedir. Kayseri Müze Müdürlüğü hizmet binasının yanında bulunan türbe Müze Müdürlüğünce 1970'li yıllarda onarılmıştır. Bugün Türbe Müze Müdürlüğünce taş eserlerin muhafaza edildiği bir depo olarak kullanılmaktadır.

Eserin durumu genelde iyidir. Yapının etrafı ihata duvarı ile çevrilmiş ve avlusuna taş döşeme ile damına düşük meyilli çatı yapılmıştır.

Emir-zade Mehmed Türbesi (L) şeklinde bir plan ihtiva etmekte ve örtü sistemiyle de belirginleşen üç bölümden oluşmaktadır.

Türbe girişi kuzey cephedendir. Giriş bölümünün üzeri tonoz örtülüdür. Köşede kalan bölümün üzeri ise çapraz tonozla örtülmüş ve çapraz tonoz dört adet kemerle takviye edilmiştir. Bu bölümde doğu ve güney cephelere açılan iki adet mazgal penceresi vardır. Dipte kalan bölümün üstü giriş bölününün üstü gibi tonoz örtülüdür. Yalnız bu bölümün üst tonoz örtüsü uzun olduğu için ortada bir destek kemerle takviye edilmiştir. Bu bölümün döşemesi diğer iki bölümün döşemesinden ortalama 0.50 metre yüksektir. Bu bölümde güney, batı ve kuzey cephelerinde birer adet pencere vardır. Türbede toplam iki adedi mazgal penceresi olmak üzere 5 adet pencere bulunmaktadır. Büyük pencerelerin söveleri basit silme ile çerçevelenmiştir.

Eser tamamen kesme taştan inşa edilmiştir.

EMİR ERDOĞMUŞ TÜRBESİ

Eser bugün Kayseri Müze Müdürlüğü hizmet binasının karşısında bulunan mezarlıkta ve Seyid Burhaneddin Türbesi'nin güney tarafında, türbe ile bitişik bir durumda bulunmaktadır.

Emir Erdoğmuş Türbesi bugün artık esere bitişik yapılan Seyid Burhaneddin Türbesi'yle birlikte mütalaa edilmektedir.

Emir Erdoğmuş Türbesi'ne kuzey cepheden kendi orijinal kapısıyla girilebildiği gibi Seyid Burhaneddin Türbesi'nin içinden de girilebilmektedir. Bu giriş muhtemelen yapının kuzey penceresinin kapı haline getirilmesi sonunda olmuştur.

Eser tamamen kesme taştan yapılmıştır ve üstü tonoz ile örtülüdür. Damın akıntısı doğu ve batıya verilerek kırma çatı biçiminde oluşturulmuştur.

Emir Erdoğmuş Türbesi giriş kapısının üzerinde kitabesi bulunmaktadır ve kapı basit profillerle çerçevelenmiştir. Kitabenin sağında ve solunda birer adet küre biçiminde oymalı taş yer almaktadır.

Yapı Seyid Burhaneddin Türbesi'nin sayesinde onarımı yapılmış sağlam ve tertemiz bir durumdadır. Türbenin içerisinde dört adet sanduka yer almaktadır.

EMİR ALİ TÜRBESİ

Emir Ali Türbesi Kayseri-Talas yolu üzerinde Kayseri Endüstri Meslek Lisesi'nin karşısında iki yol ayrımının köşesinde yer almakta ve yapı oldukça iyi bir durumdadır.

Eser iki katlıdır ve alt kripta bölümü bulunmaktadır. Eser tamamen kesme taştan inşa edilmiştir. Kripta bölümünün üzeri basık bir tonoz ile örtülüdür ve tretuar kotundan takriben 0.50 metre aşağıdadır.

Yapının esas girişi kripta girişinin üstünde ve kuzey cephededir. Türbenin giriş kapısı basit profille çerçevelenmiştir. Giriş kapısının üzerinde mermer bir kitabe yer almaktadır.

Yapıya giriş kapısının sağından ve solundan çıkabilen beş adet basamağı olan bir merdivenle çıkılmaktadır.

Türbenin doğuya ve batıya açılan iki penceresi ve güney duvarının tam ortasında basit bir mihrabı bulunmaktadır. Yapının kripta ile mescid bölümünü ayıran kotunda dışta çepeçevre bir kornişi bulunmaktadır.

Emir Ali Türbesi'nin dam akıntısı doğu ve batıya verilmiş ve her cephede ikişerden dört çörten vasıtasıyla dam suyu dışarıya atılmıştır.

NİĞDE SUNGURBEY CAMİİ VE TÜRBESİ

M. 1335 tarihli cami Moğol Beylerinden Sungurbey tarafından yaptırılmıştır.

Sungurbey Camii 18. yüzyılda yanarak üst örtüsü tamamen yıkılmıştır. Bugün ağaç sütunlar üzerine oturtulmuş bir tavan ve kırma çatı ile yapının üstü kapatılmıştır.

Yapı aslında güney (Kıble) duvarına dik üç nef'e ayrılmıştır. Orta nef yan neflere göre daha geniştir.(8)

Kuzey-Güney doğrultusunda iki dizi halinde sıralanan taş ayakların araları kemerlerle bağlanmış, yan neflerin üstü çapraz tonozla, orta nefin üstü ise kubbe ile örtülmüştür. Orta nefin üstünün nasıl kapatıldığına dair bugün elde hiç bir delil veya iz yoktur. Bu şimdilik plandan çıkartılan ve benzer eserlerden alınan bir tahminden ibaret kalmaktadır.

Sungurbey Camii'ne doğu ve kuzey cephelerinde bulunan iki kapı ile girilmektedir. Bu kapıların etrafını çevreleyen taş tezyinat çok itinalı ve ilgi çekicidir. Güney portalinde kapı kemeri üzerinde çift başlı bir kartal arması vardır. Her iki portalin alınlığında Gotik üsluba benzer şebekeli yuvarlak pencereler yer alır. Doğu portalindeki çapraz kemerli sivri tonoz ve diğer Gotik üsluba benzer unsurlar cami yapımında yabancı ustaların da çalıştığını göstermektedir.

Albert Gabriel'e göre bunlar Kıbrıs'lı rumlar veya Çukurovalı ermeniler gibi hristiyan ustalar tarafından yapılmıştır.

Sungurbey Camii'nin doğu portalinin sağında ve solunda iki minare yer almaktadır. Bu bize hemen Sivas Gök Medrese, Konya Sahip Ata Külliyesi ve Erzurum Çifte Minareli Medrese'yi hatırlatmaktadır. Caminin çifte minareli portali bu camilerden örnek alınarak yapılsa gerektir. Sungurbey Camii'nin girişe göre soldaki minaresi yıkıktır ve henüz tamamlanmamıştır.

Bir Osmanlı eseri olan Niğde Dışarı Camii'nde bulunan minber Sungurbey Camii'ne aittir ve sedef kakmalı olan bu sade minberdeki kitabeye göre cami İlhanlı Hükümdarı Ebu Said Bahadır Han zamanında Moğol beyi Seyfeddin Sungur tarafından yaptırılmıştır. Kitabede adı geçen Hoca Ebubekir'in de minberi yapan usta olduğu anlaşılmaktadır.

YAPININ TANITILMASI

Kesme taştan yapılan eser bir ana mekan, doğu cephe beden duvarına bitişik bir türbe, doğu portalinin sağında ve solunda yer alan iki minare ile dıştan ve içten girilebilen bir kadınlar mahfilinden ibarettir. Cami içten 32.88 x 24.45 metre ebadındadır.

Cami yangından önce çeşitli kaynaklarda da belirtildiği üzere kuzey-güney doğrultusunda sıralanan iki dizi halinde altı adet sütun ile üç nefe bölünen ve orta nefi daha geniş olan, yan neflerin üstü çapraz tonoz, orta nefin üstü kubbelerle örtülü bir yapı idi.(9)

Bugün bu üst örtü ile doğu portalinin solunda bulunan minare ve kuzey girişinin solundaki kadınlar mahfiline çıkışı sağlayan merdivenler yıkılmış ve yapılamamıştır.

---

(8) Oktay Aslanapa, Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. Yüzyıl) isimli eserinde Sungurbey Camii'nin aslında üç nefli bir plan gösterdiğini orta nefin geniş olduğunu yazar.

Albert Gabriel, (Çeviren: Ahmet Akif Tütenk) Niğde Tarihi isimli eserinde aynı durumu belirtir.

(9) Albert Gabriel, Monuments Turcs D'Anatolie
Oktay Aslanapa, Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. Yüzyıl)

DOĞU CEPHESİ

Bu cephede solda türbe, ortada camiye girişi sağlayan kapı açıklığı ve portal, girişin sağında ve solunda iki minare yer almaktadır.

Cephenin sağında ve solunda köşelerde bulunan kör kemerlerin ortasında birer adet pencere vardır. Sağ taraftaki pencere daha küçük ebattadır. Türbe ve portal daha önceki yıllarda Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından onarılmıştır.

KUZEY CEPHE

28.43 metre uzunluğundaki kuzey cephenin solunda kadınlar mahfiline çıkışı sağlayan taş merdivenler bugün yıkılmış durumdadır. Bu kapı açıklığı moloz taşlarla örülmüştür.

Cephenin ortasında camiye girişi sağlayan kapı açıklığı ve portal yer alır. Kapı kemerinin üzerinde çift başlı kartal arması ve yukarıda doğu portalinde de olduğu gibi gotik üsluba benzer yuvarlak şebekeli bir pencere yer alır.

BATI CEPHE

Batı cephede altta genişliği ortalama 0.90 metre olan dört pencere ve üstte genişliği ortalama 1.00 metre olan dört pencere ile toplam sekiz pencere yer alır. Üstte bulunan dört adet pencere buradaki sağır kemerlerin ortasında ve basit olarak yapılmıştır.

Alttaki dört adet pencere ise daha itinalı bir işçilikle soldan itibaren üç tanesi sivri kemerli olarak yapılmıştır. En sağdaki pencere düz kemerlidir.

GÜNEY CEPHE

Ortalama 28.47 metre uzunluğundaki cephede yerden ortalama 4.50-5.00 metre üstteki kornişin üzerinde başlayan sağır kemerlerin içinde ve ortalama 1.00 metre genişliğinde üç adet pencere ile cephenin ortasında, kornişin altında mihrap çıkıntısı yer almaktadır.

Bu cephede bahsettiğimiz korniş diğer cephelerde de portallerin haricinde yapıyı çepeçevre kuşatmaktadır.

İÇ YAPI

Sungurbey Camii, içten 32.88 x 24.45 metre ebadındadır. Binanın üst örtüsünün bir yangın sonunda çökmesi nedeniyle kuzey-güney doğrultusunda sıralanan ve her sırada altı adet ağaç sütunla, dört sıra halinde mekanı beş nefe bölen 24 adet ahşap sütun ve sütunlar üzerine oturan tavan ve kırma çatı ile üst kapatılmıştır.(10) Ağaç sütunlar alçı ile sıvalıdır.

Ana mekanın doğu beden duvarında sıra ile sağda türbe girişi, onun yanında minare girişi ve caminin doğu giriş kapısı ile en solda minare ile kadınlar mahfiline çıkışı sağlayan kapı boşluğu yer almaktadır.

İçte beden duvarlarına bitişik doğu ve batı beden duvarlarında üçer, kuzey ve güney beden duvarlarında ikişer adet ve her köşede birer adet olmak üzere eski üst örtüyü taşıyan taş ayaklar vardır.

Ana mekanın kuzey duvarında kadınlar mahfili yer almaktadır. Kuzey duvarının ortasında kuzey giriş kapısı açıklığı bulunmaktadır. Caminin güney duvarının tam ortasında mihrab yer alır. Mihrab zengin bir tezyinata sahiptir.

Caminin orijinal minberi bugün Niğde Dışarı Camii'nde bulunmaktadır.

YAPILAN ONARIMLAR

Cami yapılışından itibaren, çeşitli tarihlerde kısım kısım onarılmıştır.

Bilinen ilk onarım H.874 - M.1469 tarihinde Karaman Han oğlu Pir Ahmed Han ve Kasım Han tarafından yaptırılmıştır.

Bundan sonra 18. yüzyılda çıkan yangınla çöken üst örtünün bugünkü şekilde yapıldığını biliyoruz.

Ayrıca cami ve türbe Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 1964, 1966, 1967 tarihlerinde onarılmıştır.

YAPILMASI GEREKEN ONARIMLAR

Bugün caminin üst örtüsünü teşkil eden çatı ve kiremit örtü harap bir vaziyettedir. Yağmur ve kar suları içeriye akmaktadır. Cami zemini doludur.

Caminin orijinal şekline getirilmesi çeşitli nedenlerle mümkün olamıyorsa ve bugünkü durumunda bir devir kazandığı düşünülürse cami çatısının acilen onarılması yağmur ve kar sularının yaptığı tahribatın önlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca çeşitli nedenler ve iklim tesirleri ile bozulmaya başlamış orijinal kapı kanatlarının

(10) Albert Gabriel, Monuments Turcs D'Anatolie I-X isimli eserinin Sungurbey Camii kısmı sayfa 124'de Sungurbey Camii rölöve planında kuzey-güney doğrultusunda 5 sıra ahşap sütun gösterir. Bu bir yanılgının eseri olsa gerektir. Camide bu doğrultuda 6 sıra ahşap sütun vardır.

onarılması, kuzey cephedeki kadınlar mahfiline çıkış merdivenlerinin aslına göre yapılması ve buradaki kapının açılması, içerde kadınlar mahfili korkuluklarının tamamlanması, cami zemini orijinal kotuna getirilemezse, bugünkü durumun düzeltilip, düzenlenmesi, cephelerde çürütme işlerinin yapılması, türbede kapalı olan kapı ve pencerenin açılması, yıkılan minarenin tamamlanması gerekmektedir. Bunlardan başka Niğde Dışarı Camii'nde bulunan bu camiye ait orijinal minberinde eski yerine getirilmesi gerekmektedir.

BİBLİYOGRAFYA

İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI, Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri, Ankara-1969

Albert GABRIEL, Monument Turcs D'Anatolie I - Paris - 1931

Halil EDHEM (ELDEM), (Hazırlayan: Kemal GÖDE), Kayseri Şehri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları 524, 1000 Temel Eser Dizisi 93 Ankara-Eylül, 1982

Oktay ASLANAPA, Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. Yüzyıl), 1977

Albert GABRIEL, (Çeviren: Ahmet Akif TÜTENK), Niğde Tarihi, Ankara, 1962

Oktay ASLANAPA, Türk Sanatı II, İstanbul, 1973

Yaşar YÜCEL, Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti (1344)-1398), Ankara, 1970

Ali Kemali, Erzincan, 1932

Faruk SÜMER, Anadolu'da Moğollar, Selçuklu Araştırmaları Dergisi I, Ankara, 1970, s. 1

Celâl Esad ARSEVEN, Türk Sanatı Tarihi, İstanbul

Semavi EYİCE, İki Türk Abidesinin Mahiyeti Hakkında Notlar, Yıllık Araştırmalar Dergisi II, Ankara, 1958, s.107

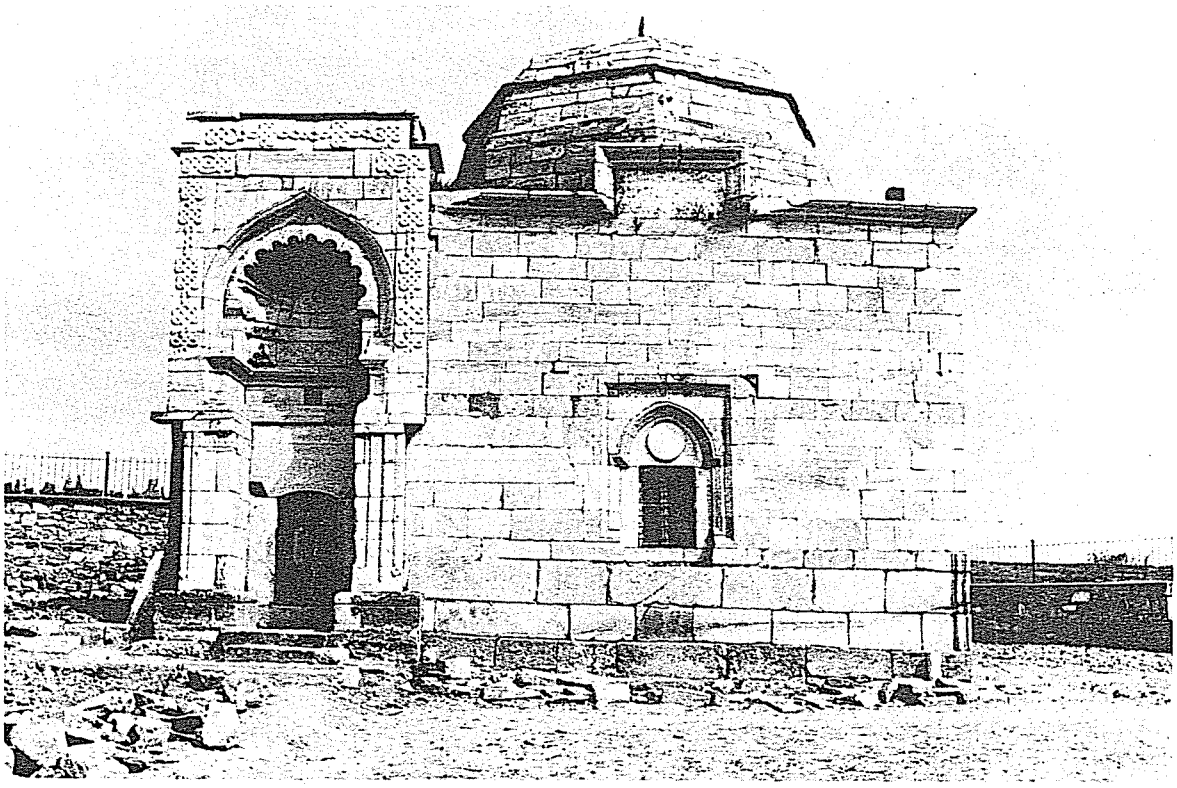
Mahmut AKOK, Kayseri'de Tuzhisarı Sultanhanı, Köşk Medrese ve Alaca Mescit diye tanıtılan üç Selçuklu Mimari Eserinin Rölövesi, Türk Arkeoloji Dergisi XVII-2, Ankara, 1969 S. 5

Ömür BAKIRER, Onüç ve Ondördünce Yüzyıllarda Anadolu Mihrabları, Ankara, 1976

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, Abide ve Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı, Abideler Şubesi Arşivi

Oktay ASLANAPA, Kırım ve Kuzey Azerbeycan'da Türk Eserleri, İstanbul, 1979

FOTO: 1
Kırşehir Aşık Paşa Türbesi,
batı (giriş) cephesi görünüşü (1984)

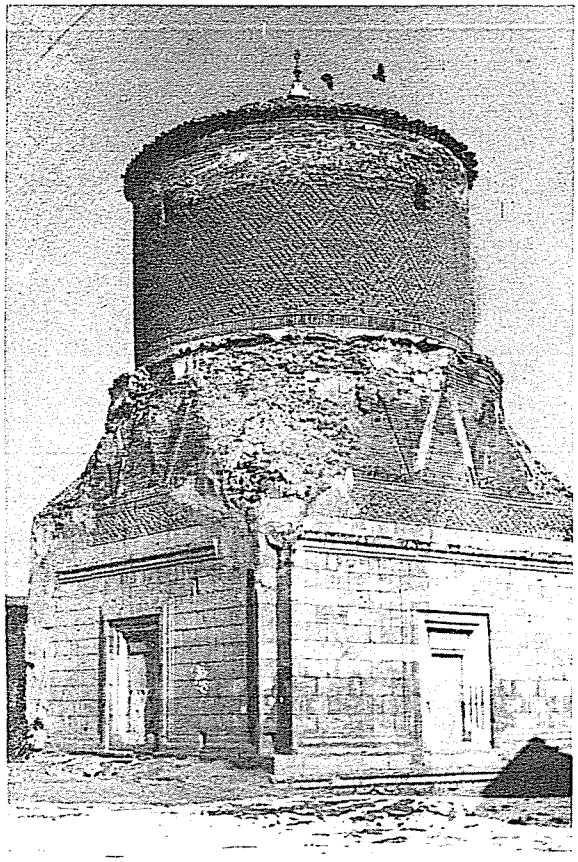

FOTO:: 2
Sivas Güdük Minare
(Şeyh Hasan Bey Türbesi), onarım öncesi görünüşü

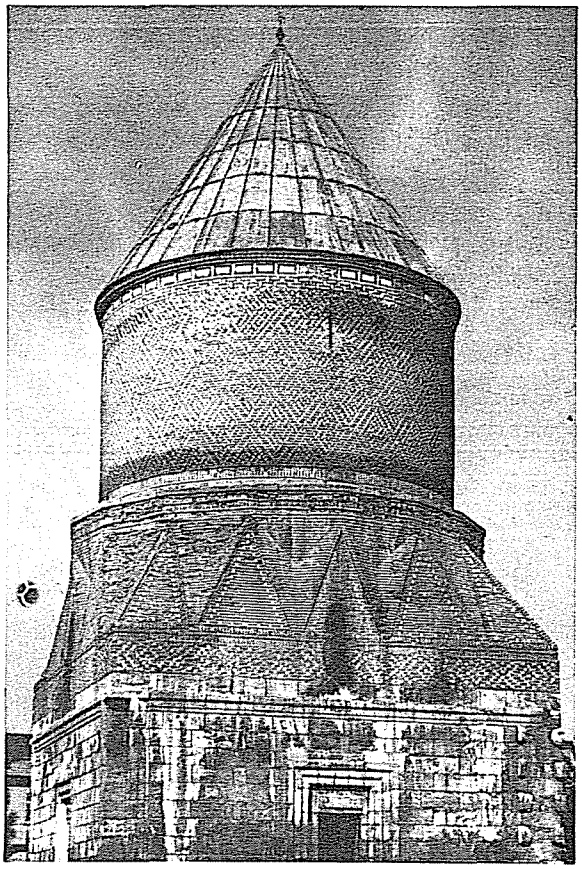

FOTO: 3
Sivas Güdük Minare,
onarım sonrası doğu cephe görünüsü (1984)

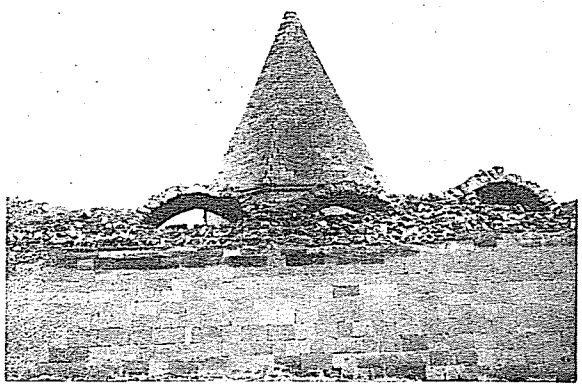

FOTO: 4
Kayseri Köşk Medrese,
Onarım öncesi görünüşü

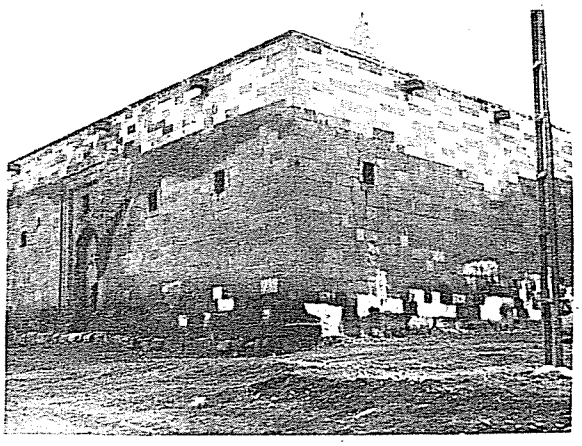

FOTO: 5
Kayseri Köşk Medrese,
onarım sonrası kuzey
ve batı cephesi görünüşü

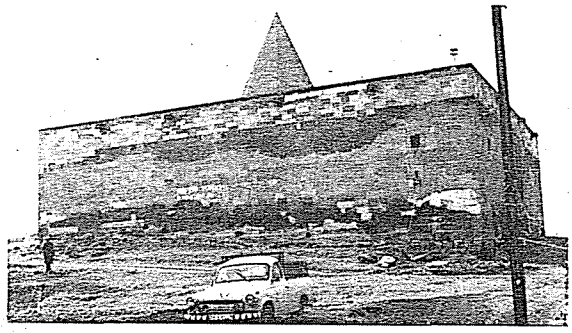

FOTO: 6
Kayseri Köşk Medrese,
onarım sonrası doğu cephesi

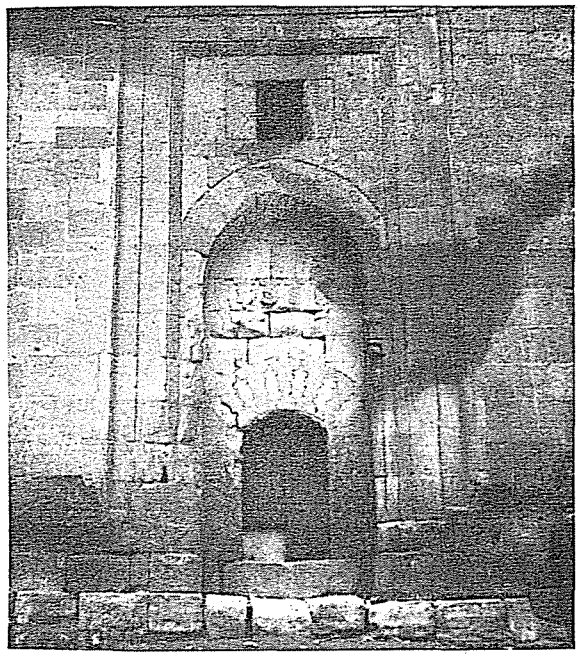

FOTO: 7
Kayseri Köşk Medrese,
onarım sonrası giriş kapısı detay

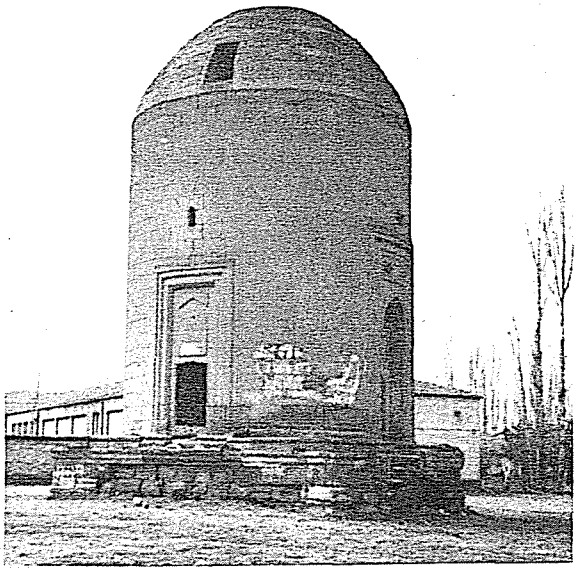

FOTO: 8
Kayseri Sırçalı Kümbet (Türbe),
doğu ve kuzey cepheden bir görünüş.
Kümbetin kalde kısmındaki bozulmalar
gün geçtikçe artmaktadır.

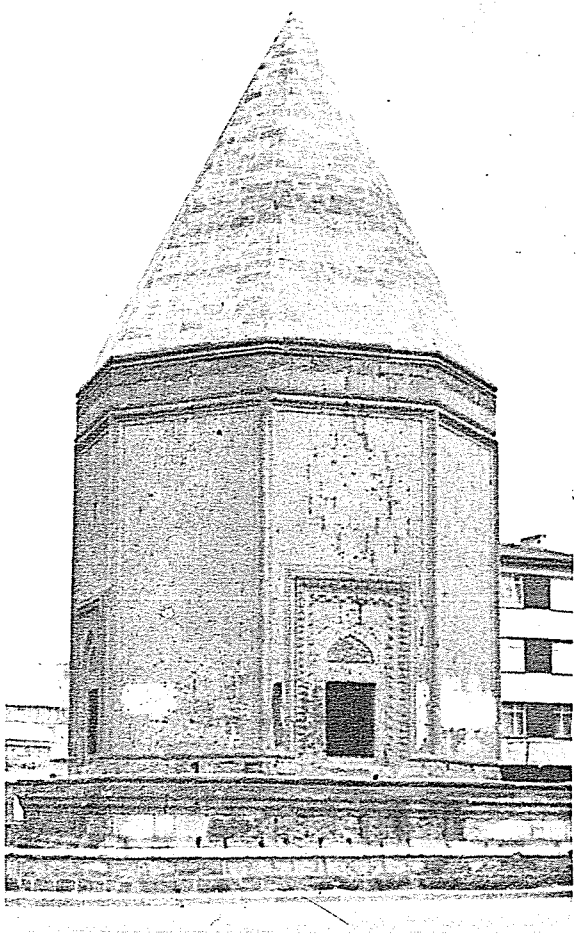
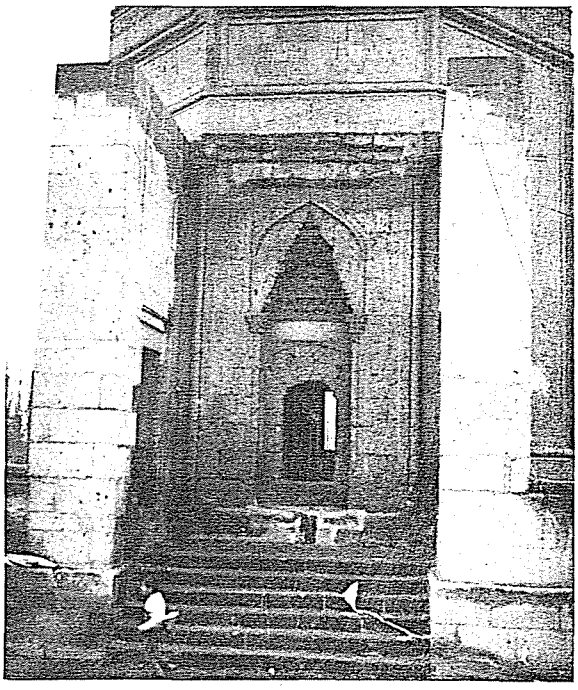

FOTO: 9
Kayseri Ali Cafer Kümbeti,
onarım sonrası,
güney cepheden genel bir görünüş

FOTO: 10
Kayseri Ali Cafer Kümbeti,
onarım sonrası, kuzey (giriş) cephesi
ve ön giriş mekanının
yeniden düzenlenen görünüşü (1984)

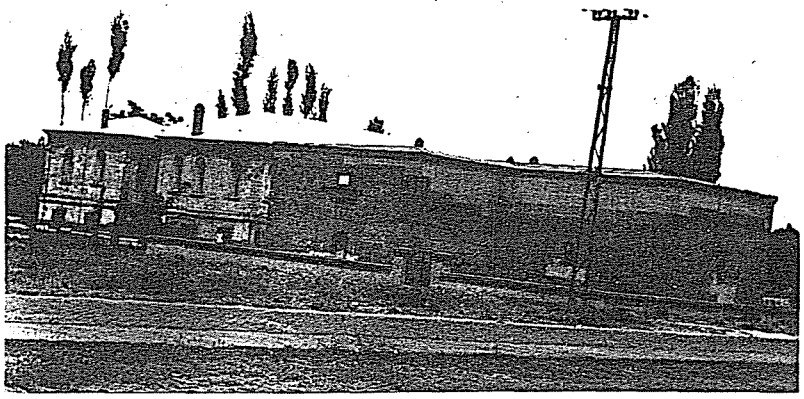

FOTO: 11
Kayseri Emirzade Mehmed (Mehmed Zengi) Türbesi,
genel görünüşü

FOTO: 12
Emirzade Mehmed Türbesi,
kitabe (1984)

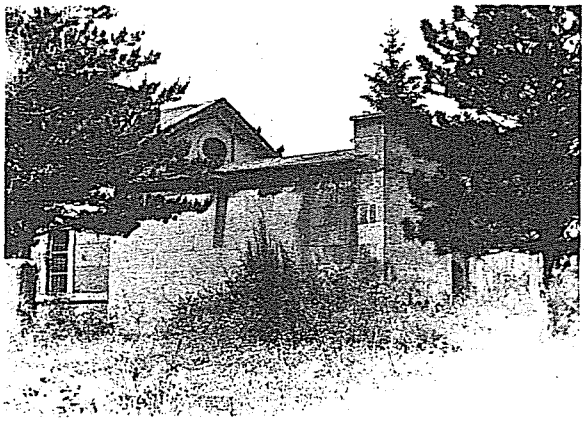

FOTO: 13
Kayseri Emir Erdoğmuş Türbesi,
güney ve batı cepheden bir görünüş.
Arka plandaki türbe
Seyyid Burhaneddin türbesidir.

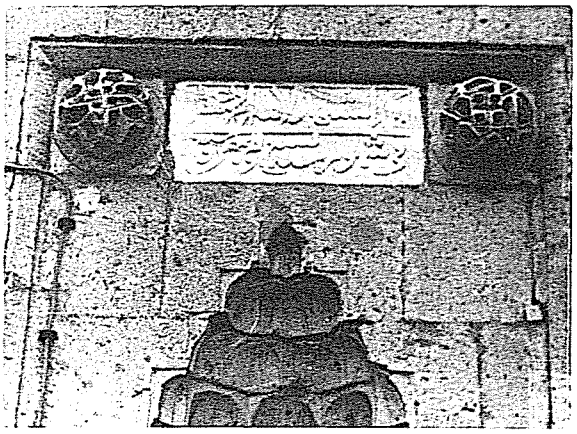

FOTO: 14
Emir Erdoğmuş Türbesi,
giriş kapısı üzerindeki kitabe (1984)

FOTO: 15
Kayseri Emir Ali Türbesi,
batı cepheden
genel bir görünüş (1984)

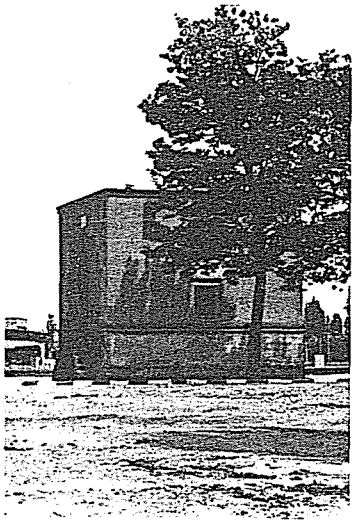
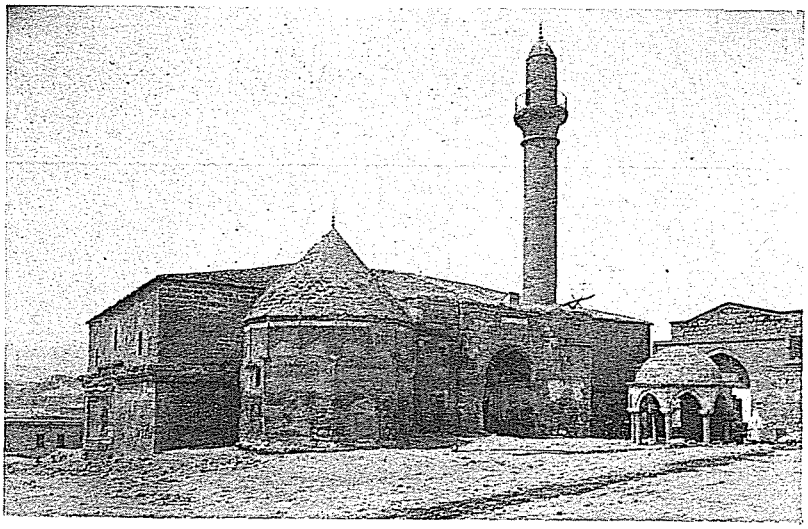

FOTO: 16
Niğde Sungurbey Camii ve Türbesi,
onarım öncesi doğu cepheden
genel bir görünüş.
Minare ve şadırvanın
yıkılmadan önceki durumu.

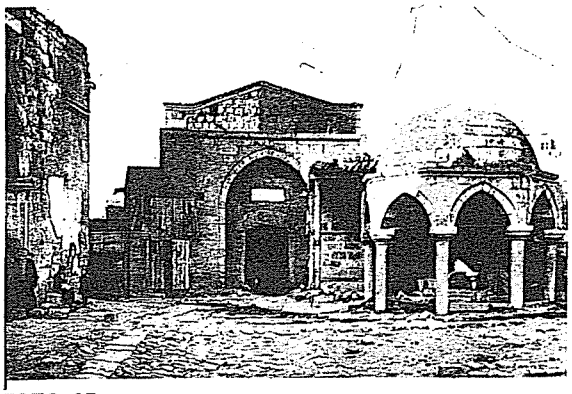

FOTO: 17
Sungurbey Camii ve Türbesi,
onarım öncesi, cami doğu cephesi
ile bedesten ve şadırvanın 1931 yıllarındaki durumu.
(Albert Gabriel'den).

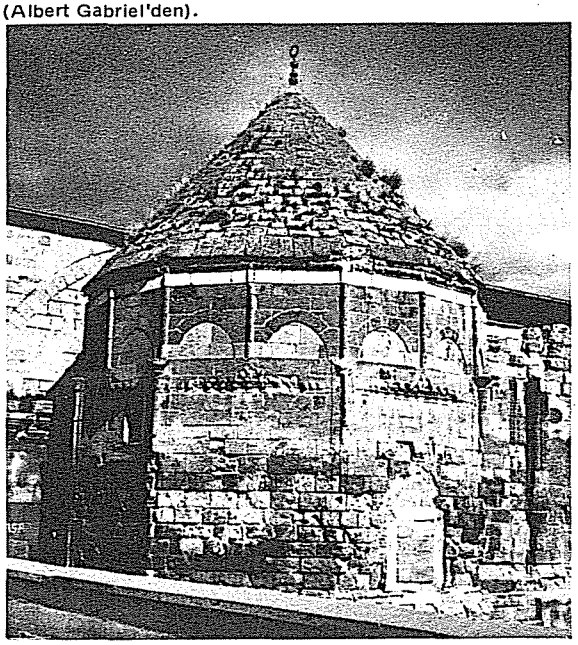
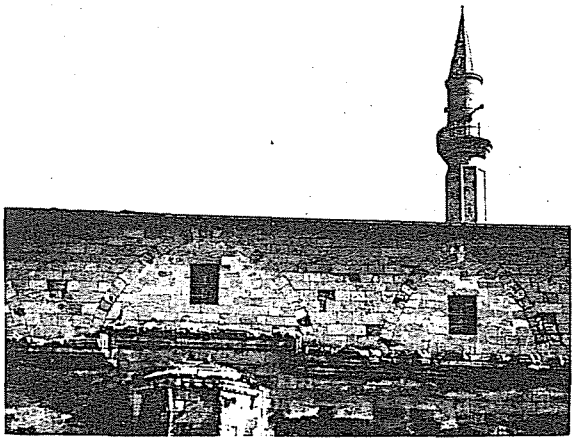

FOTO: 19
Sungurbey Camii ve Türbesi,
onarım öncesi, türbeden bir görünüş
FOTO: 20
Sungurbey Camii ve Türbesi,
onarım öncesi, güney cepheden bir görünüş.
Geri planda minarenin yeniden yapılmış durumu.

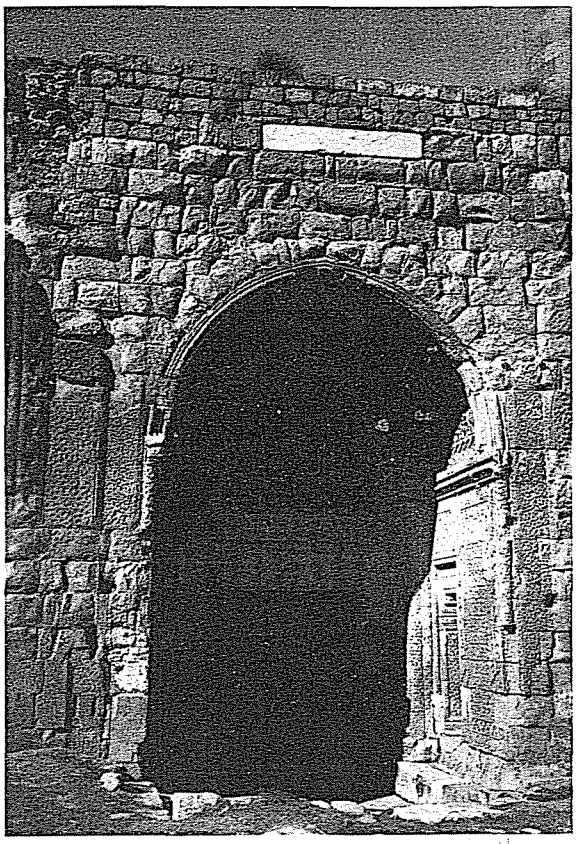
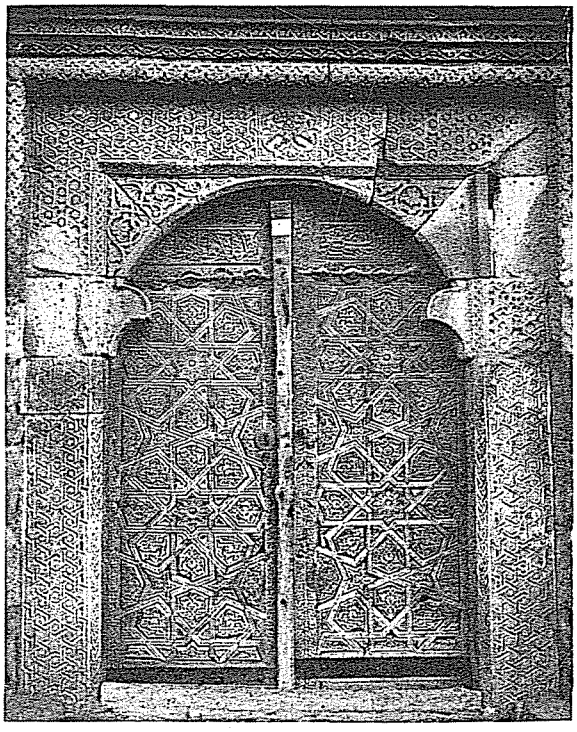

FOTO: 18
Sungurbey Camii ve Türbesi,
onarım önceşi, doğu (giriş) kapısı
FOTO: 21
Sungurbey Camii ve Türbesi,
kuzey cephe giriş kapısı

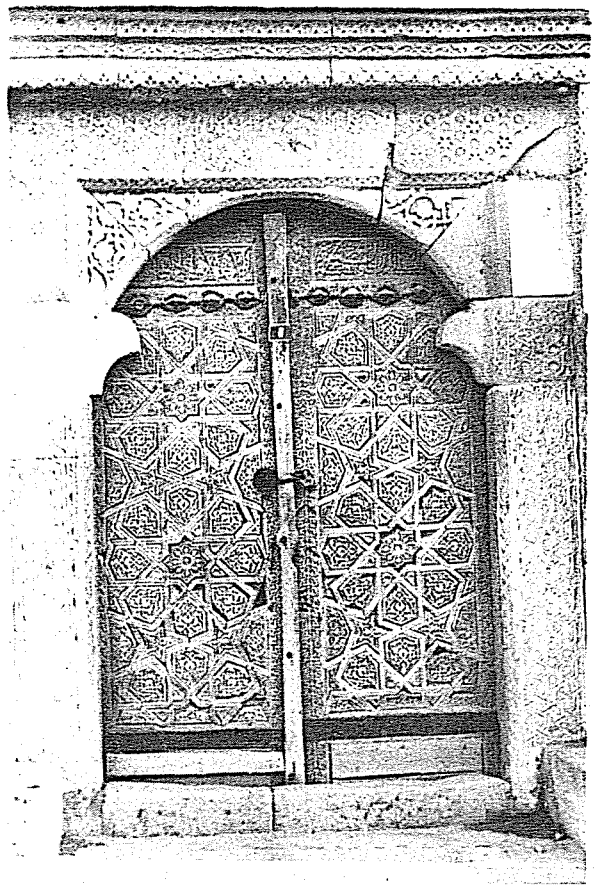

FOTO: 22
Sungurbey Camii ve Türbesi, kuzey cephe giriş kapısının 1984 yılındaki durumu. Burada kapı kanatlarındaki bozulmalar açıkça belli olmaktadır.

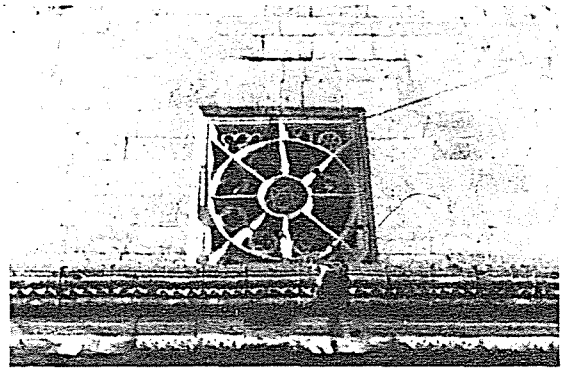

FOTO: 23 Sungurbey Camii ve Türbesi, kuzey cephe giriş kapısının üzerindeki gotik uslubu pencere.

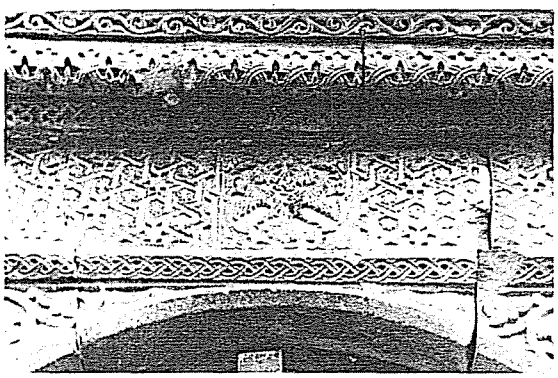
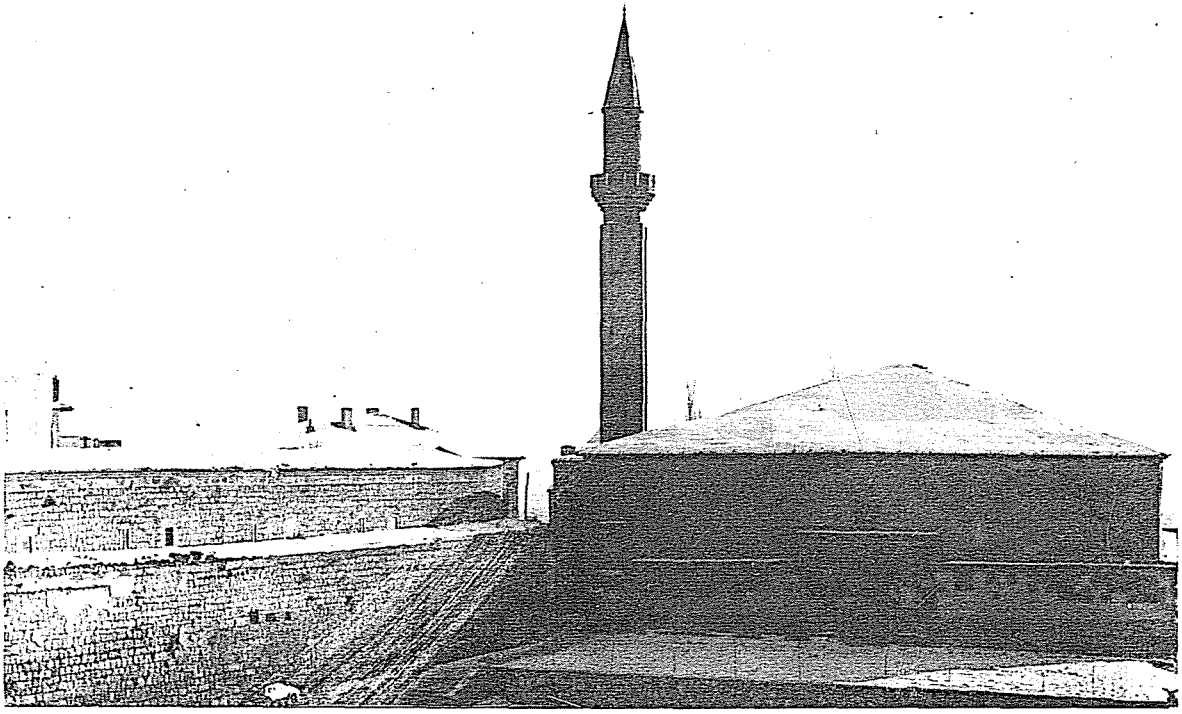

FOTO: 24
Sungurbey Camii ve Türbesi, kuzey cephe giriş kapısı üzerindeki çift başlı kartal arması.

FOTO: 25
Sungurbey Camii ve Türbesi, kuzey cepheden genel bir görünüş.

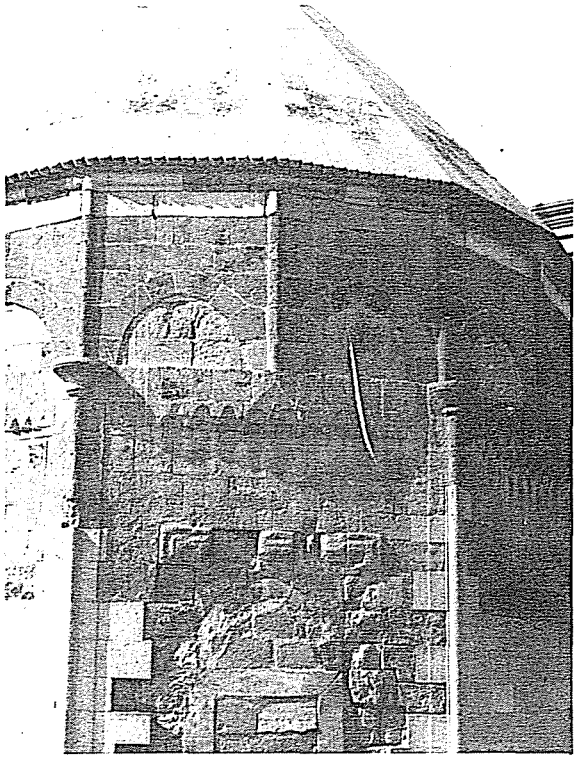

FOTO: 26
Sungurbey Camii ve Türbesi, onarım sonrası, türbenin doğu cephesinden bir görünüşü (1983)

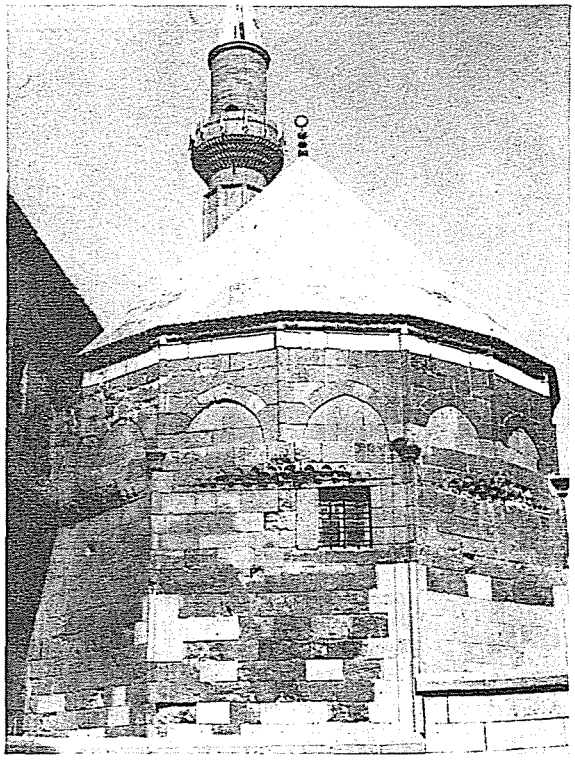

FOTO: 27
Sungurbey Camii ve Türbesi, onarım sonrası, türbenin güney cepheden bir görünüşü (1983)

FOTO: 28
Sungurbey Camii ve Türbesi, cami kuzey cephesinde kapatılan kadınlar mahfil'i giriş kapısı ve buraya çıkış merdivenlerinin izleri (1983)

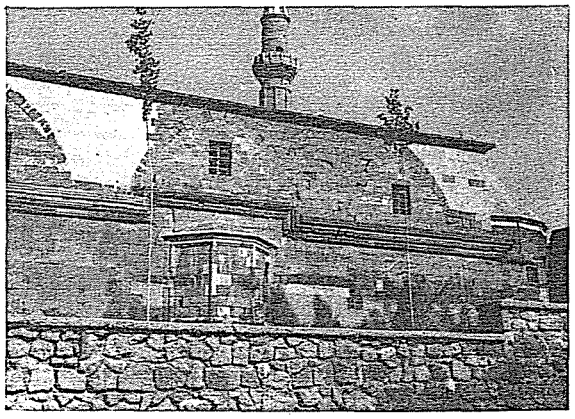

FOTO: 29
Sungurbey Camii ve Türbesi, onarım sonrası, güney cepheden genel bir görünüş (1983)

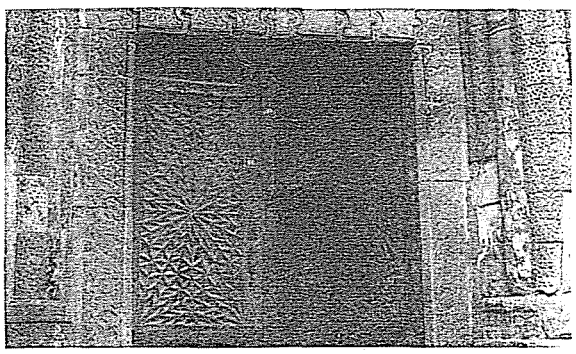

FOTO: 30
Sungurbey Camii ve Türbesi, doğu cephe giriş kapısı ve kapı kanatlarından bir görünüş. Bu cephedeki kapı kanatlarındaki bozulmalar da açıkca belli olmaktadır.

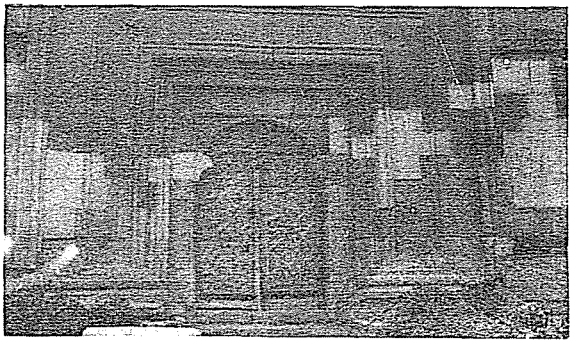

FOTO: 31
Sungurbey Camii ve Türbesi, kuzey cephe giriş kapısından genel bir görünüş (1983)

FOTO: 32
Sungurbey Camii ve Türbesi,
cami batı cephesindeki bir pencerenin
yakın plandan görünüşü (1983)

FOTO: 33
Sungurbey Camii ve Türbesi,
camiin bozulan ahşap kemer ve tavan
kısmına alt bir görünüşü (1983)

FOTO: 34
Sungurbey Camii ve Türbesi,
cami içinden bir görünüş.
Türbe giriş kapısı ve taş ayakların durumu (1983).

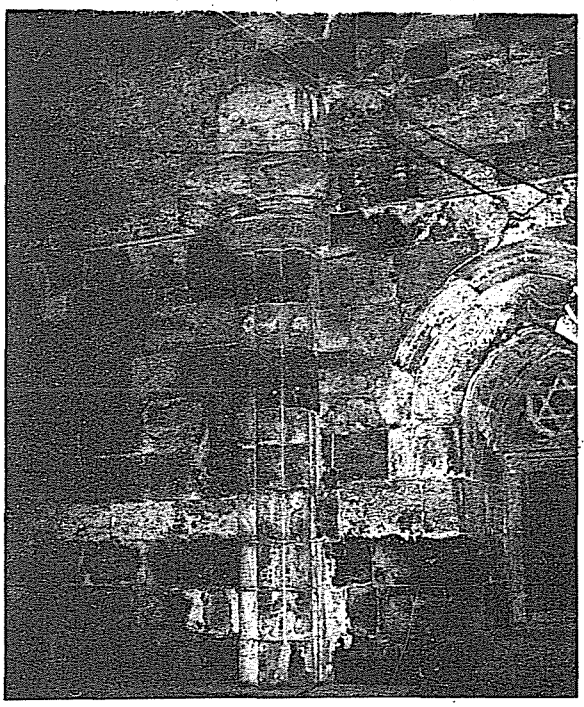
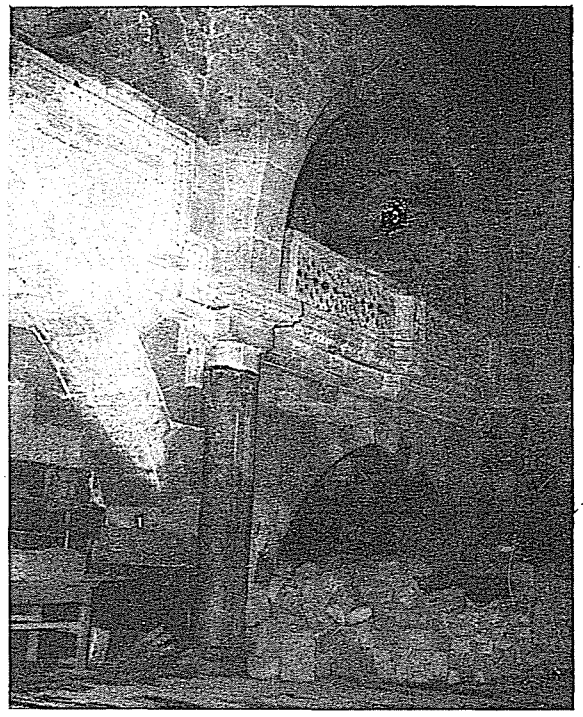
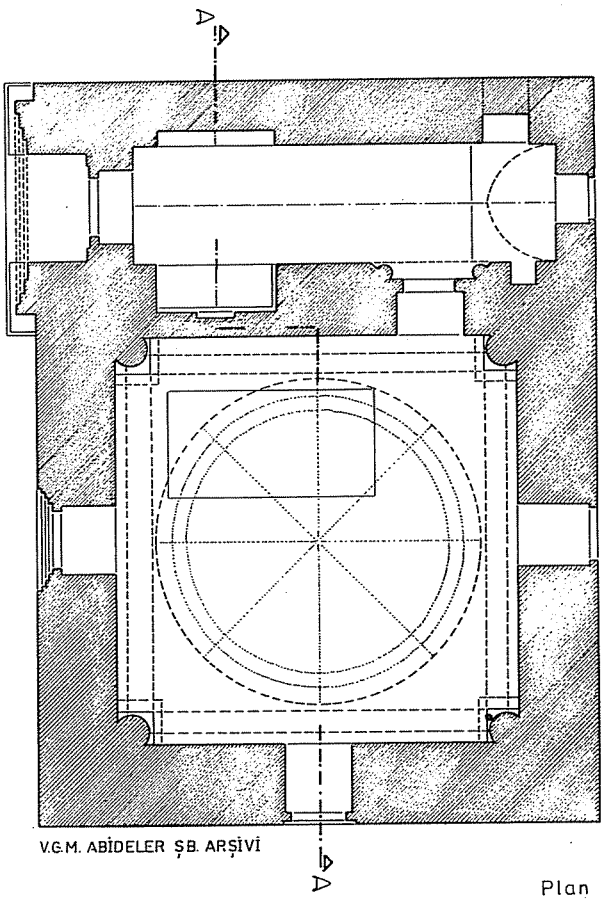

FOTO: 35
Sungurbey Camii ve Türbesi,
kadınlar mahfil'inden bir görünüş (1983)

Kırşehir_Aşık Paşa Türbesi

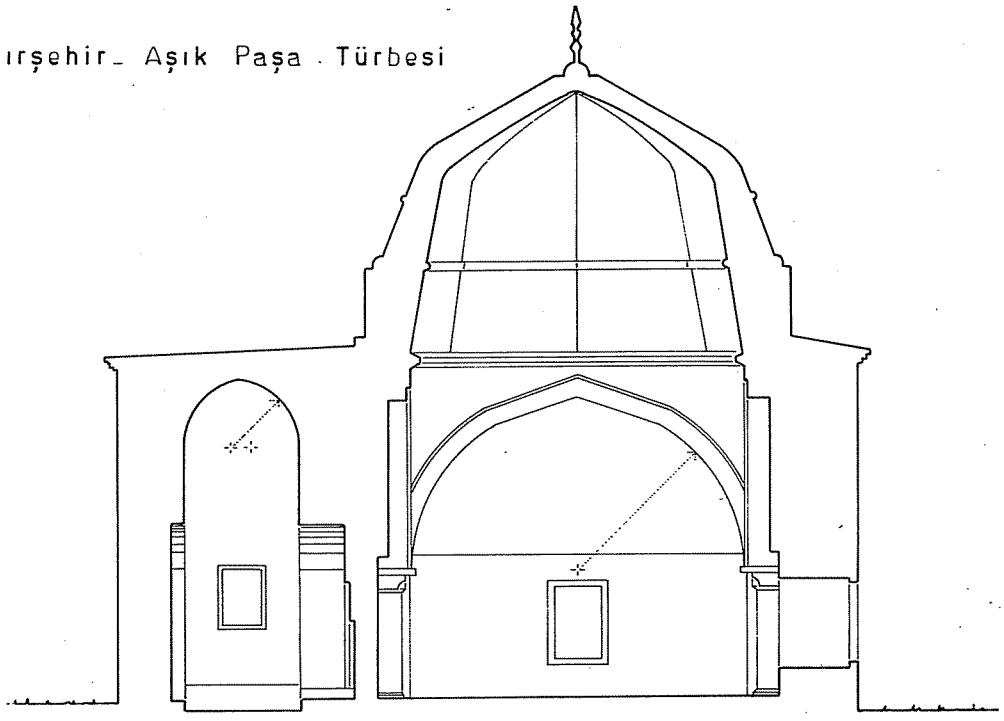

V.G.M. ABİDELER ŞB. ARŞİVİ

Plan

0 0.5 1 2m

Kırşehir_ Aşık Paşa Türbesi

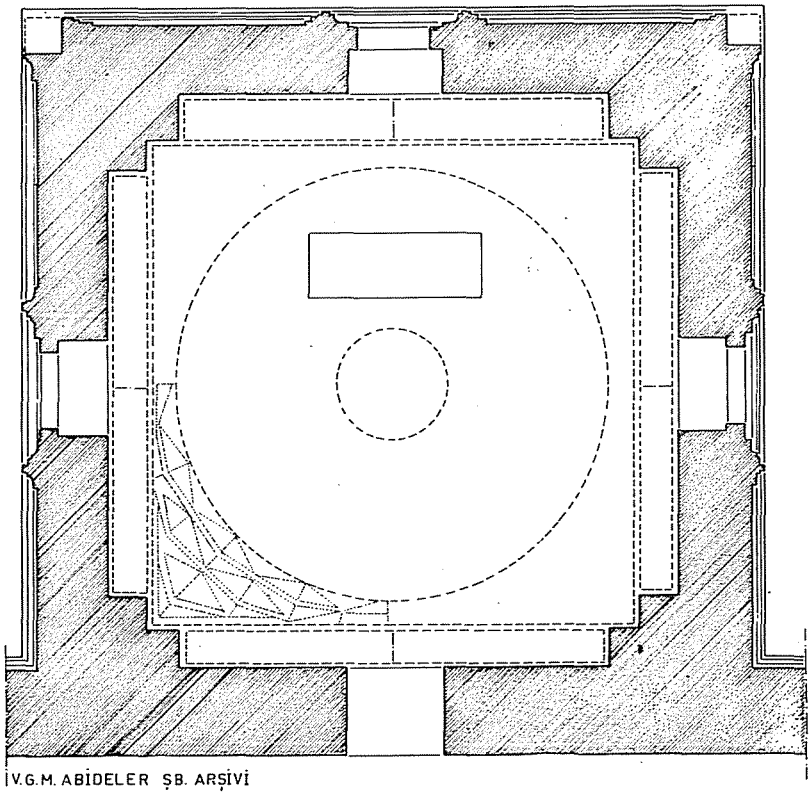

V.G.M. ABIDELER ŞB. ARŞİVİ

A_A Kesiti

0 0.5 1 2m.

Sivas_ Güdük Minare (Şeyh Hasan Bey Türbesi)

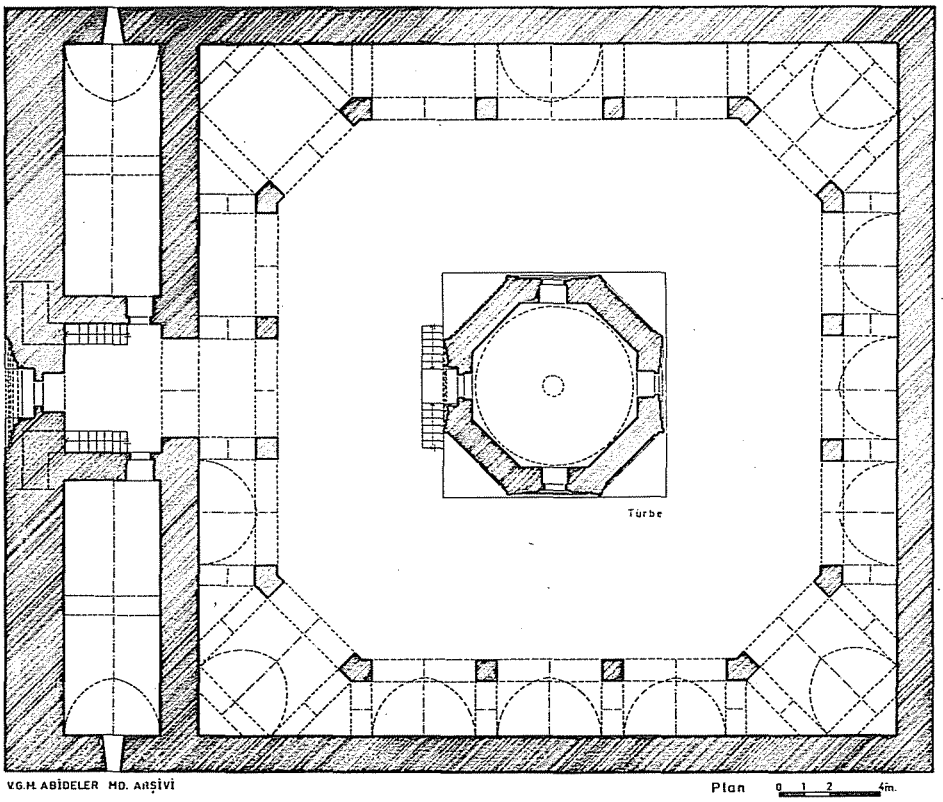

İV.G.M. ABİDELER ŞB. ARŞİVİ

Plan

0 05 1 2m.

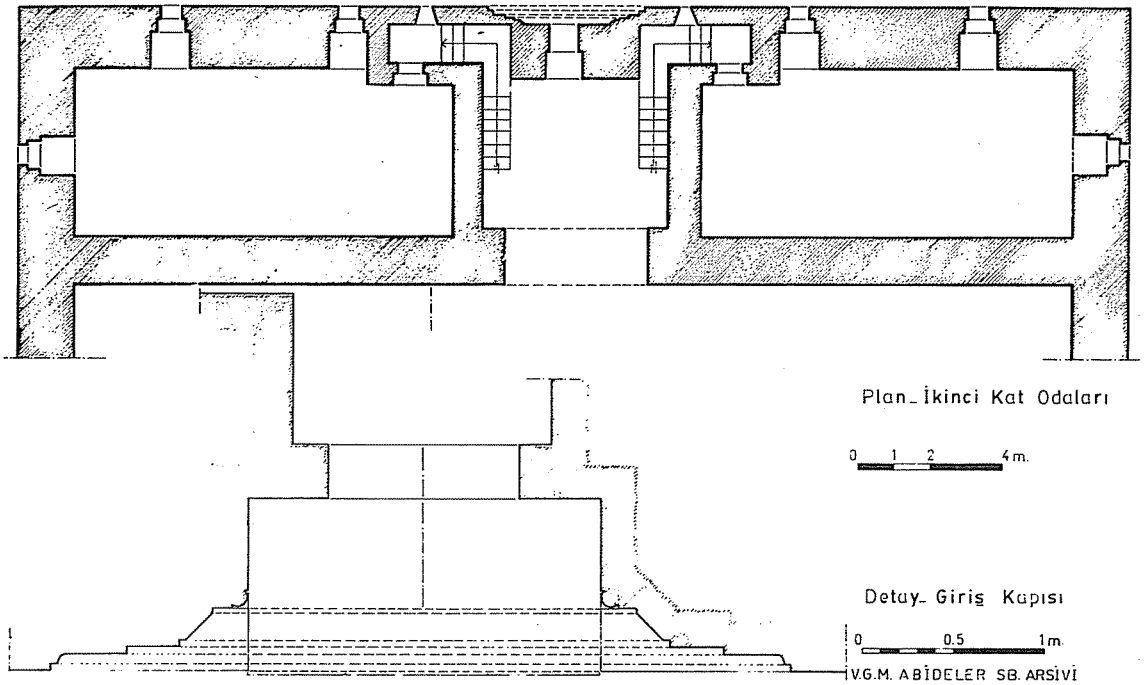
Kayseri_ Köşk Medrese

V.G.M. ABİDELER MD. ARŞİVİ

Plan 0 1 2 4m.

Kayseri_Köşk Medrese

Plan_İkinci Kat Odaları

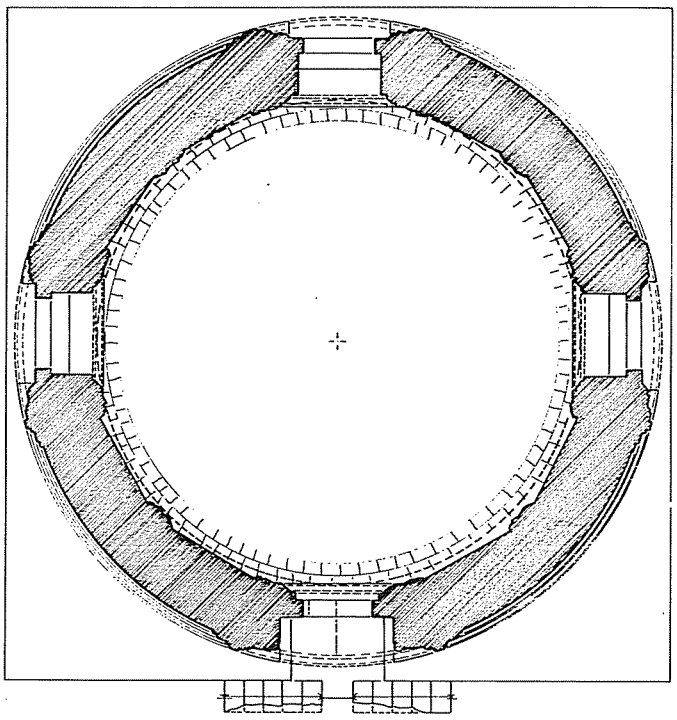
0 1 2 4m.

Detay_Giriş Kapısı

0 0.5 1m.

V.G.M. ABİDELER SB. ARSİVİ

Kayseri_Sırçalı Türbe (Kümbet)

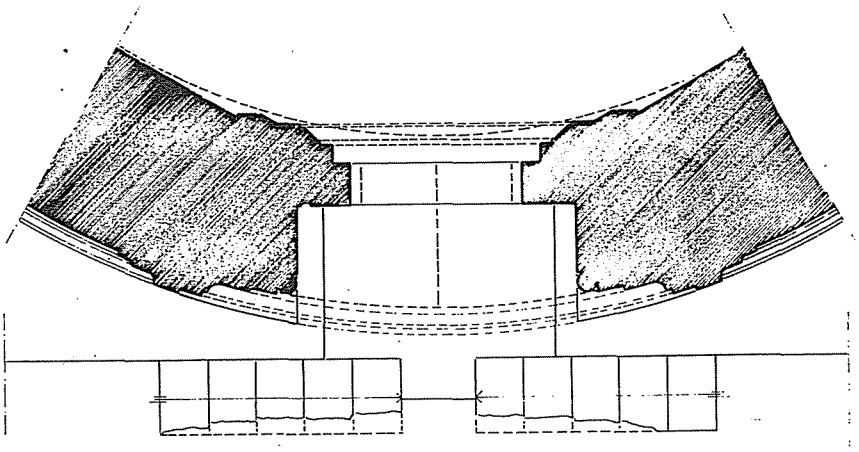

Plan

0 0.5 1 2m.

Sırçalı kümbetin kripta ile mescid kısmını ayıran ahşap bölme bugün yoktur. Türbenin kapı eşik kotu ile kripta döşeme kotu arasında takriben 2.20m. mesafe vardır. Burada türbenin temel duvarları gözükmektedir. Türbe kaidesinde bozulmalar, merdivenlerde kırılmalar vardır. Türbenin kapı ve pencere doğramaları yoktur. Türbeyi aydınlatan doğu, güney ve batı cephelerindeki pencereler tezyinat bakımından birbirinin aynıdır.

Kayseri_ Sırçalı Türbe

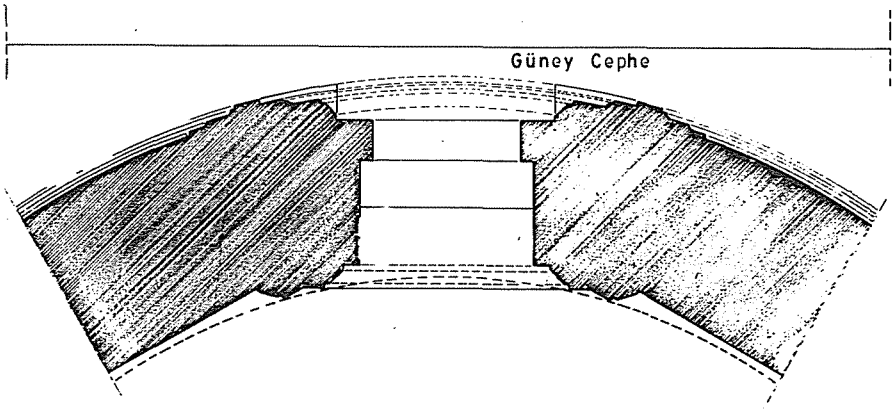

Kuzey Cephe

Detay- Kapı Planı

0 0.5 1m.

Kayseri_ Sırçalı Türbe

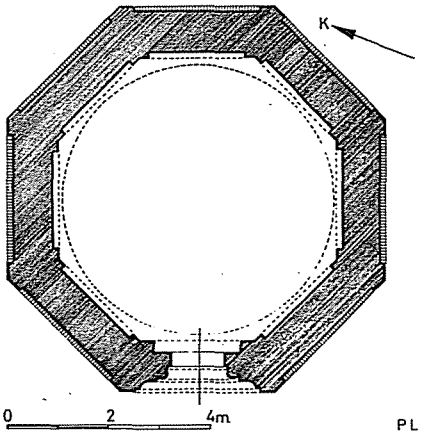
Detay- Güney Cephe Penceresi

0 0.5 1m.

Nahcivan_Yusuf bin Kuseyr (Kasir) Kümbeti

Resim 43. Nahcivan, Yusuf bin Kuseyr (Kasir) Kümbedi, kûfi kitabe

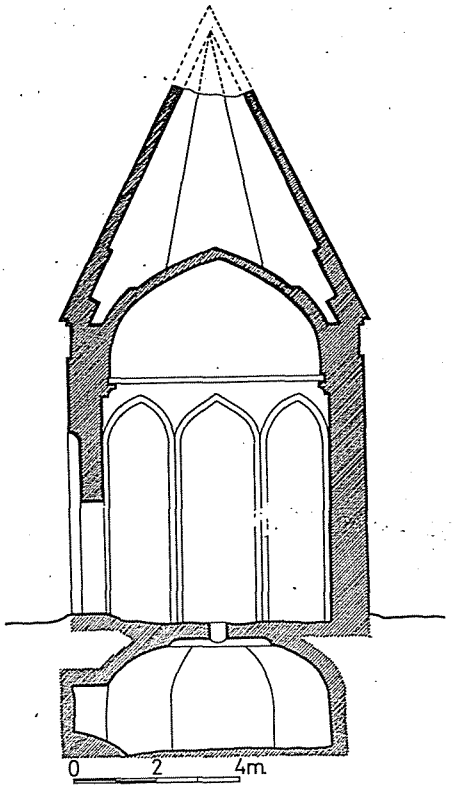
PLAN

Çizim 30 : Nahcivan, Yusuf bin Kuseyr (Kasir) Kümbedi, plan

Oktay ASLANAPA_ Kırım ve Kuzey Azerbaycan'da
Türk Eserleri S. 65

65

Nahcivan_Yusuf bin Kuseyr (Kasır) Kümbeti

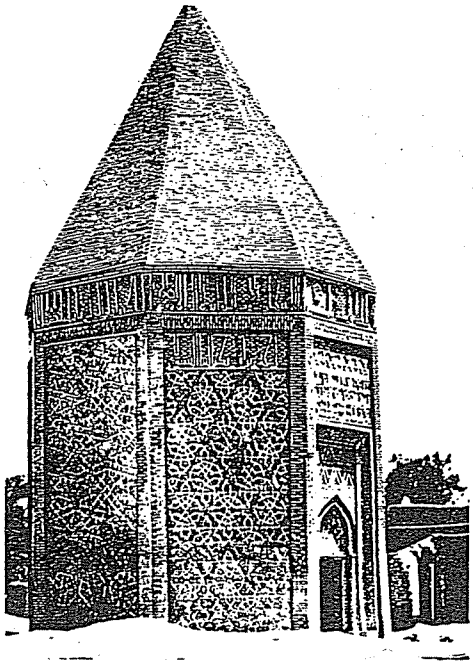
Çizim 31 : Nahcivan, Yusuf bin Kuseyr (Kasir) Kümbedi, kesit

66

KESİT

Oktay ASLANAPA_ Kırım ve Kuzey Azerbaycan'da
Türk Eserleri S. 66

Nahcivan_Yusuf bin Kuseyr (Kasir) Kümbeti

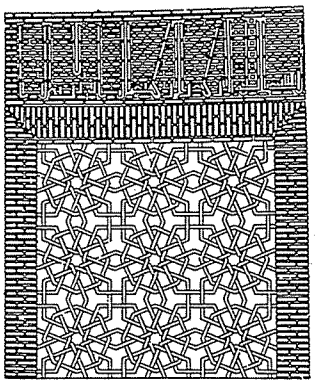

Resim 42. Nahcivan, Yusuf bin Kuseyr (Kasir) Kümbedi, genel görünüş

GENEL GÖRÜNÜŞ

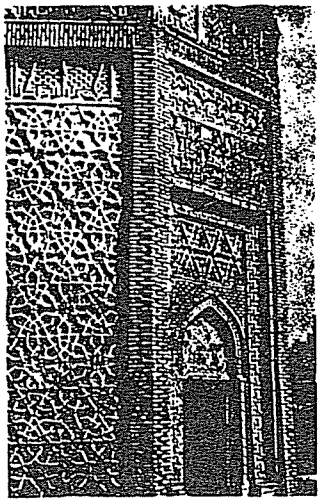
Oktay ASLANAPA_ Kırım ve Kuzey Azerbaycan'da
Türk Eserleri S. 64

Nahcivan_Yusuf bin Kuseyr (Kasir) Kümbeti

Çizim 29: Nahcivan, Yusuf bin Kuseyr (Kesir) Kümbedi. tuğla işçilik

TUĞLA İŞÇİLİK

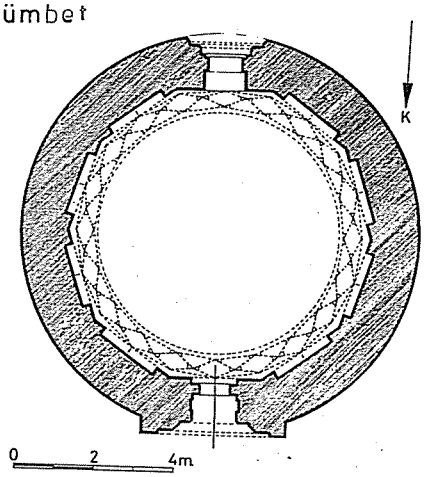

Resim 44. Nahcivan, Yusuf bin Kuseyr (Kasir) Kümbedi, kapı

KAPI GÖRÜNÜŞÜ

Oktay ASLANAPA_ Kırım ve Kuzey Azerbaycan'da
Türk Eserleri S. 63

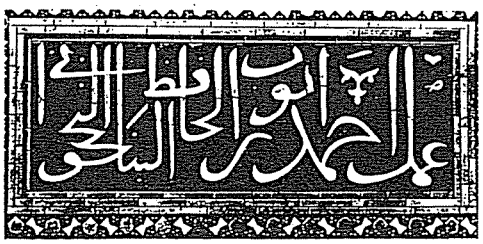
Berde_Kümbet

Çizim 44: Berde. Kümbet. plan

PLAN

Berde _ Kümbet

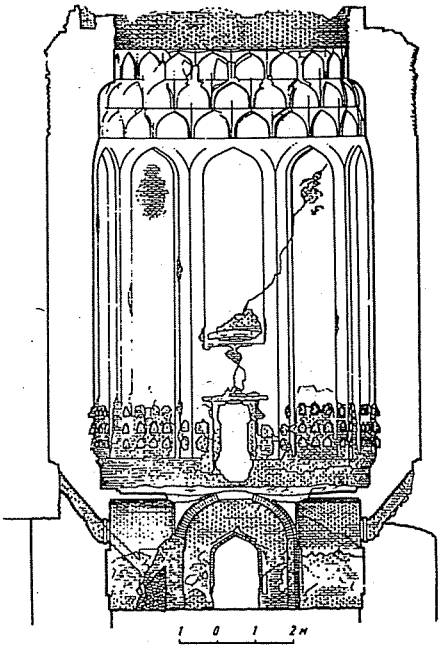

Resim 71. Berde Kümbedi, usta kitabesi

94

USTA KITABESİ

Oktay ASLANAPA_ Kırım ve Kuzey Azerbaycan'da Türk Eserleri S. 94

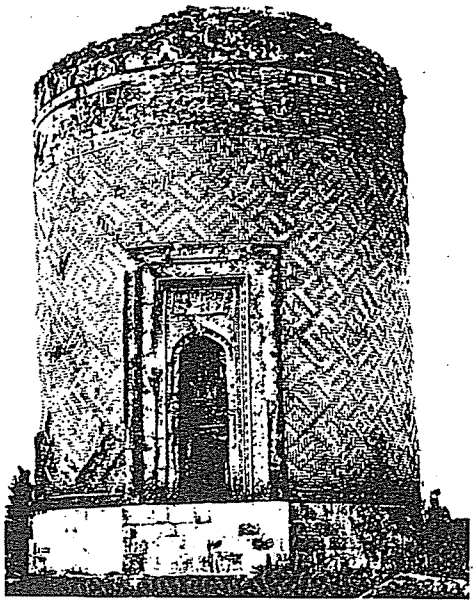

Çizim 45: Berde, Kümbet. kesit

KESİT

Oktay ASLANAPA_ Kırım ve Kuzey Azerbaycan'da Türk Eserleri S.95

Berde_Kümbet

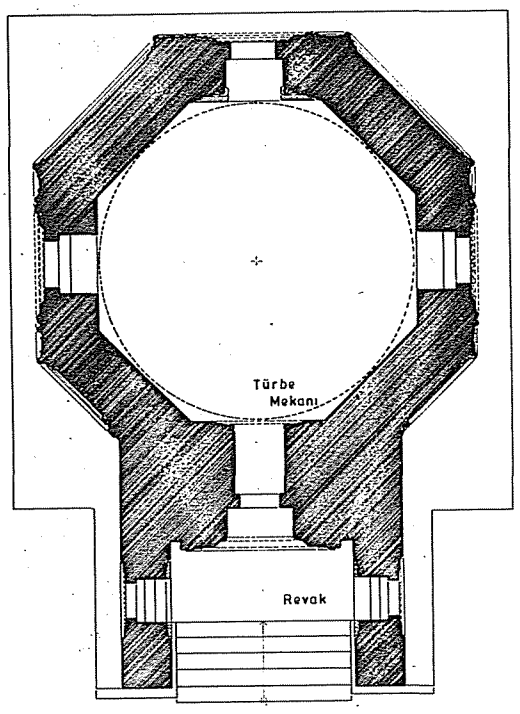

Resim 72. Berde Kümbedi, genel görünüş

GENEL GÖRÜNÜŞ

Oktay ASLANAPA_Kırım ve Kuzey Azerbaycan'da Türk Eserleri S. 96

Kayseri_Ali Cafer Türbesi (Kümbeti)

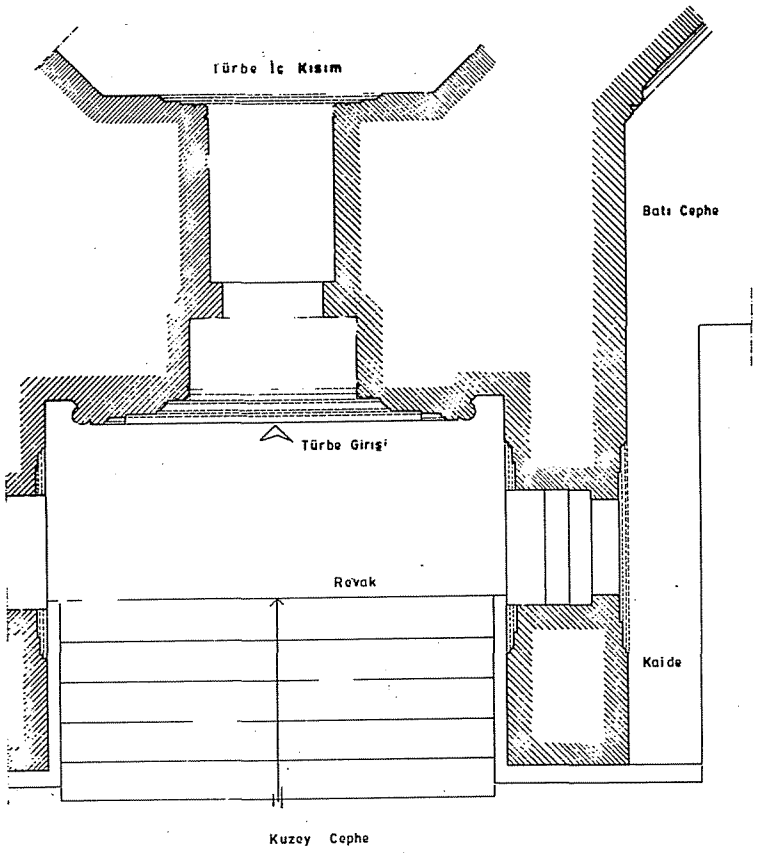

Ali Cafer Türbesine önceki yıllarda yapılan onarımlarda revak kısmının girişi tamamlanamamış ve revak üstü kapatılamamıştır. Türbe mekanında kripta ile mescidi ayıran ahşap döşeme yer yer çürümüş ve parçalanmıştır. Türbe kapısı ve pencerelerinin ahşap doğramaları yoktur. Kaide taşlarında yer yer bozulmalar göze çarpmaktadır.

Plan

0 0.5 1 2m.

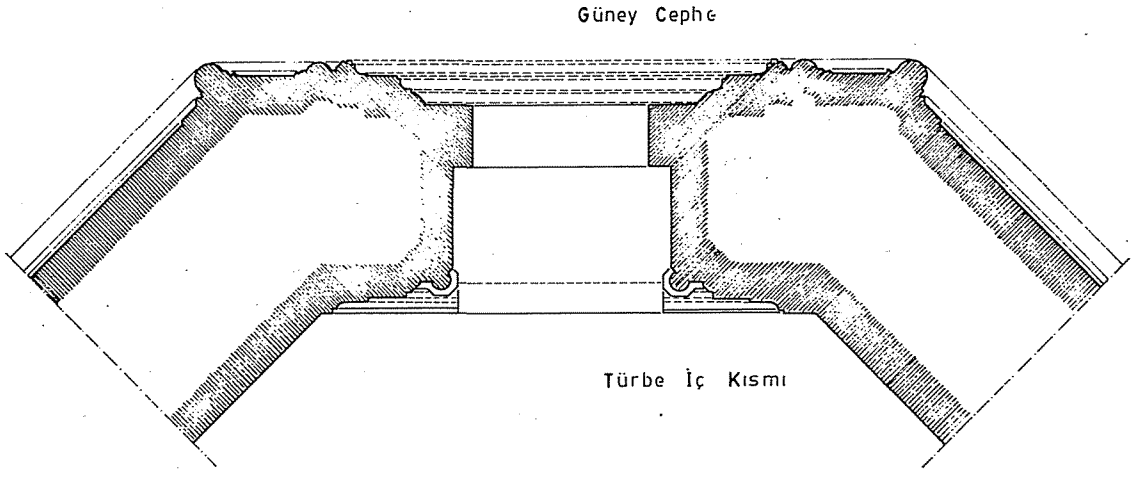
Kayseri_Ali Cafer Türbesi

Detay_Revak ve Türbe Girişi_Plan

0 0.5 1m

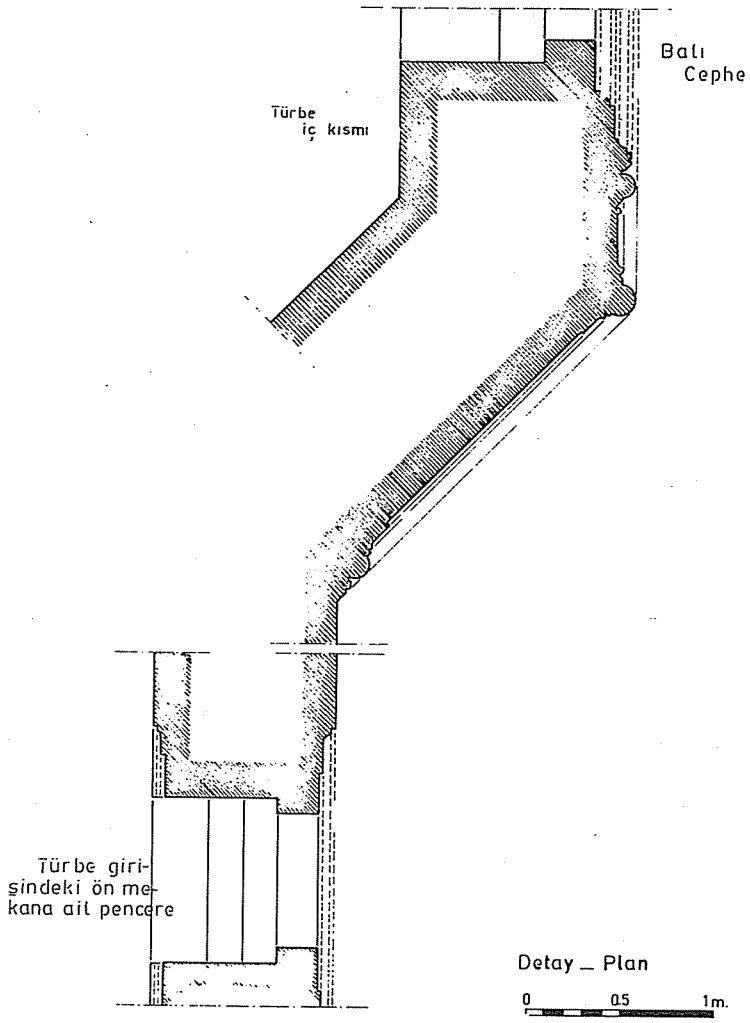
Kayseri_Ali Cafer Türbesi

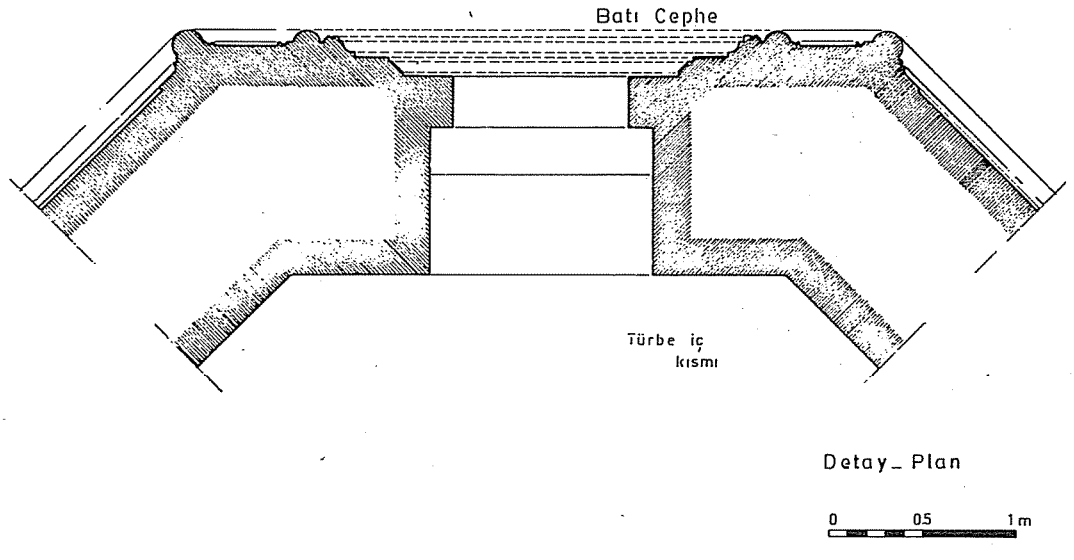
Detay_Plan

0 0.5 1m.

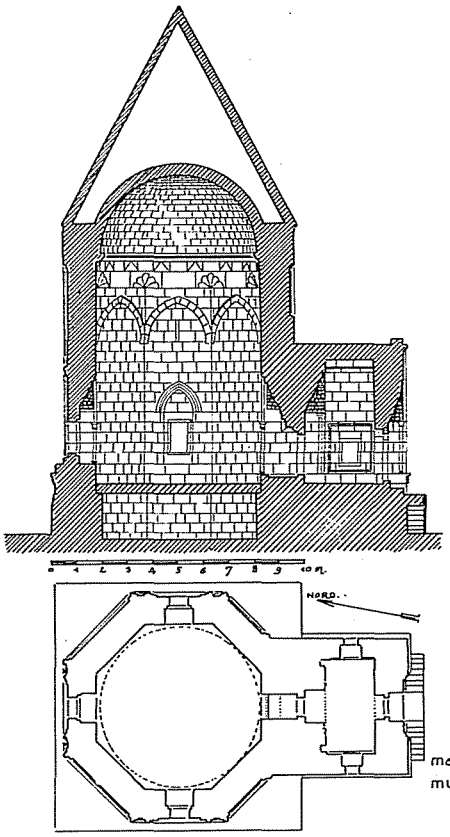
Kayseri_Ali Cafer Türbesi

Kayseri_Ali Cafer Türbesi

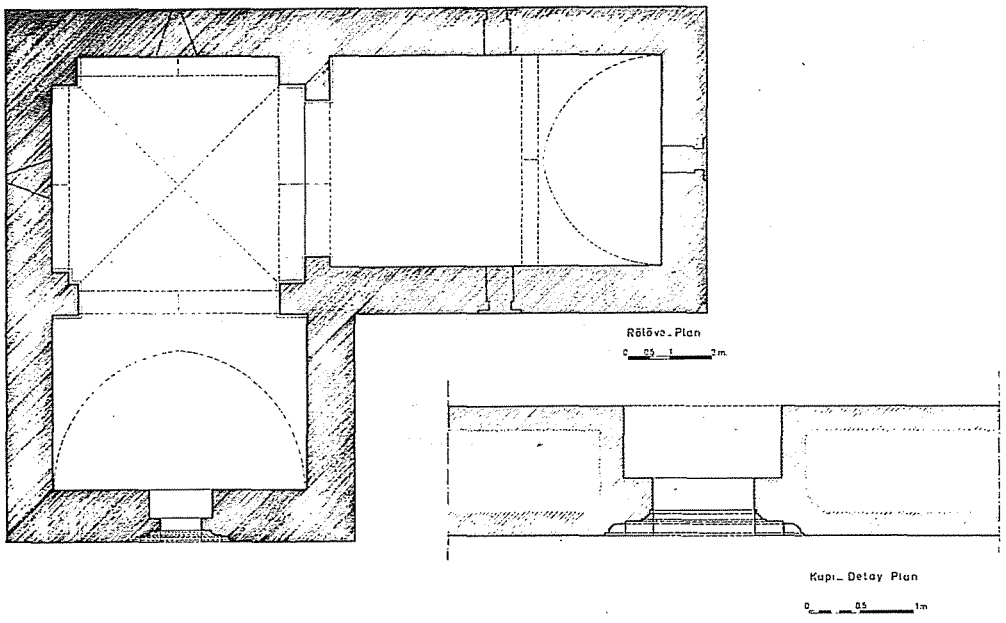
Kayseri_Ali Cafer Türbesi

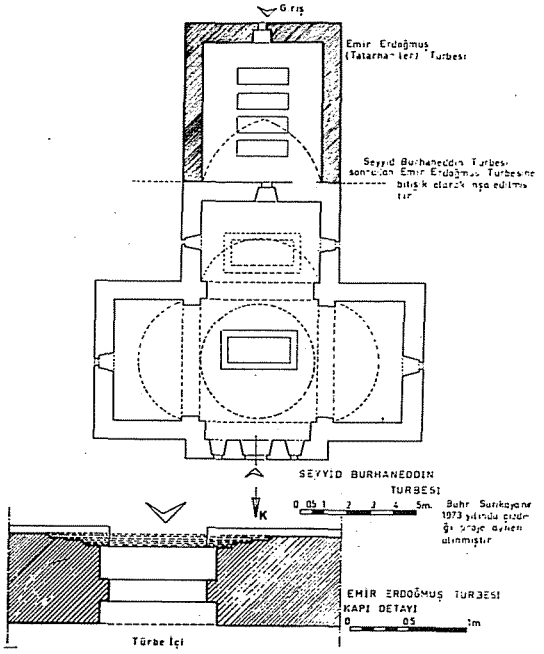
Ali Cafer Türbesi ön giriş mekanının 1931 yılındaki durumu.

ALBERT GABRIEL'den_ MONUMENTS TURCS D'ANATOLIE_ I S.81

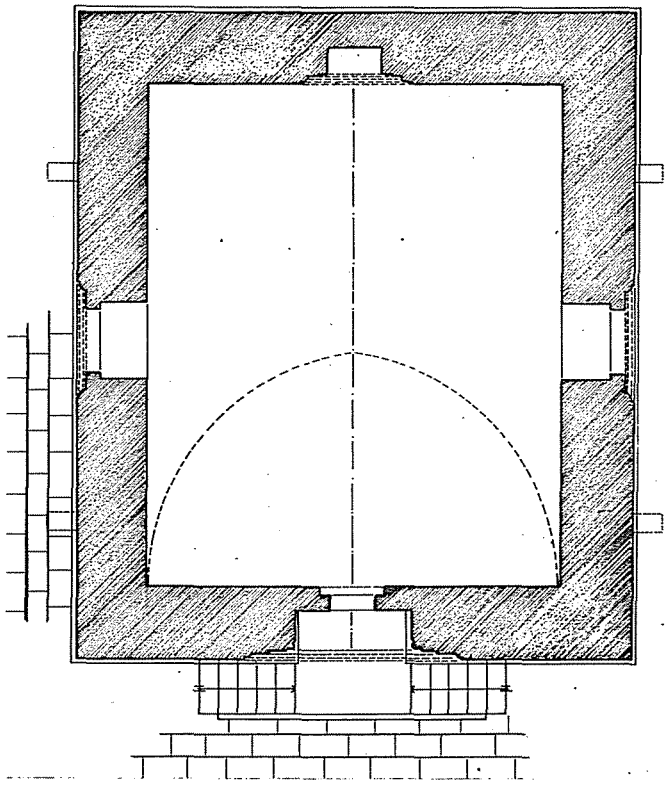
Kayseri_ Emir_zade Mehmet Türbesi (Mehmet Zengi Türbesi)

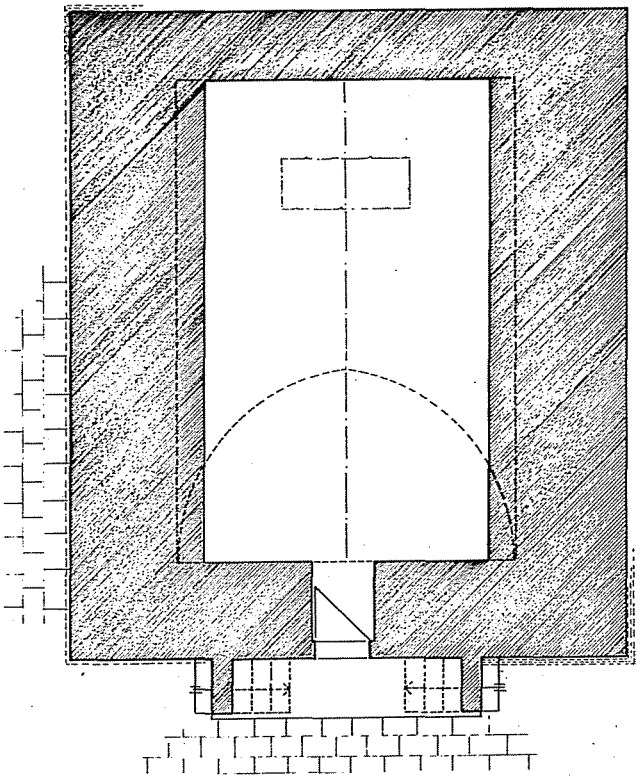
Kayseri_ Emir Erdoğmuş Türbesi

Kayseri_ Emir Ali Türbesi

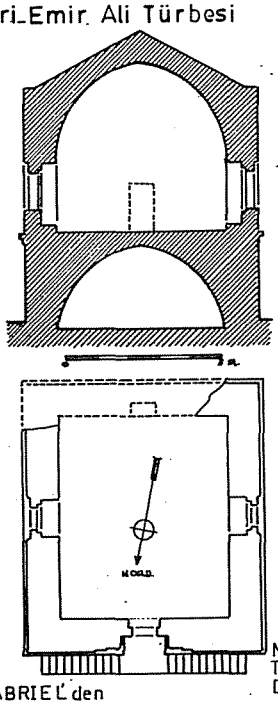
Kayseri_ Emir Ali Türbesi

Rölöve_ Kripta Planı

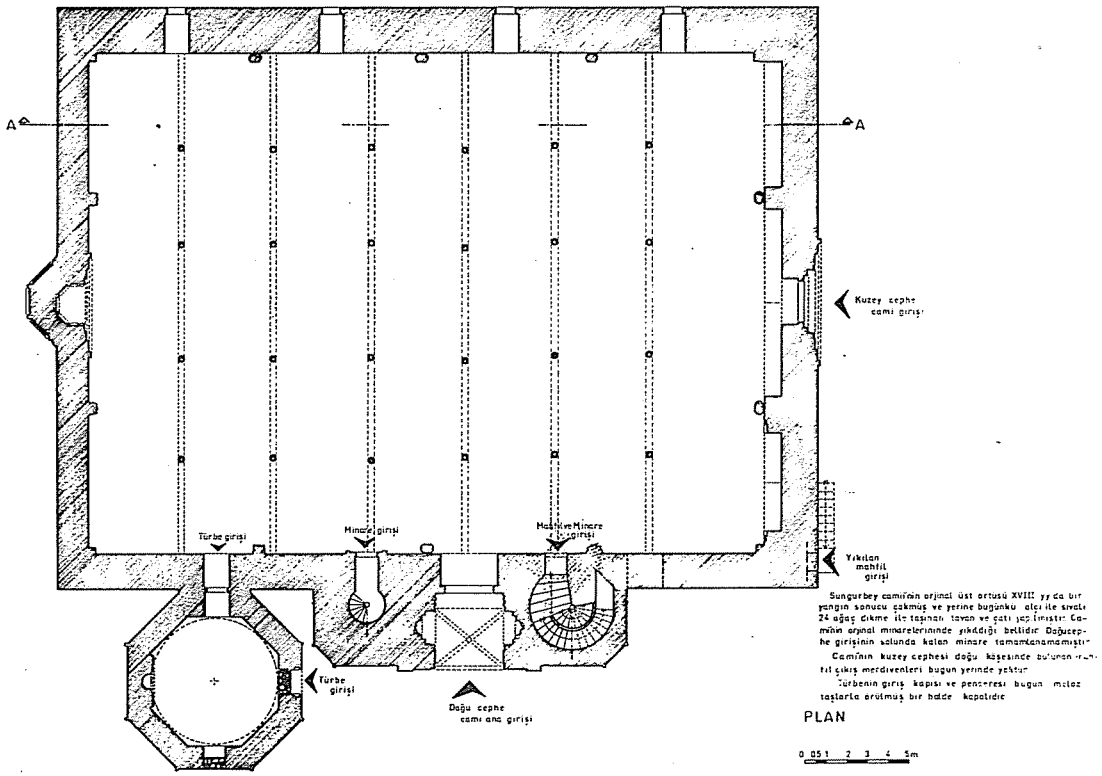
0 0.5 1 2

Kayseri_Emir Ali Türbesi

ALBERT GABRIEL'den MONUMENTS TURCS D'ANATOLIE I S. 82

Niğde_ Sungurbey Camii ve Türbesi

Sungurbey camiinin orjinal üst örtüsü XVIII. yy.da bir yangın sonucu çökmüş ve yerine bugünkü ahşap ile sivri 24 ağaç çıkma ile taşınan tavan ve çatı geçirilmiştir. Caminin orjinal minarelerinden yıkıldığı bellidir. Doğu cephe girişinin solunda kalan minare tamamlanamamıştır.

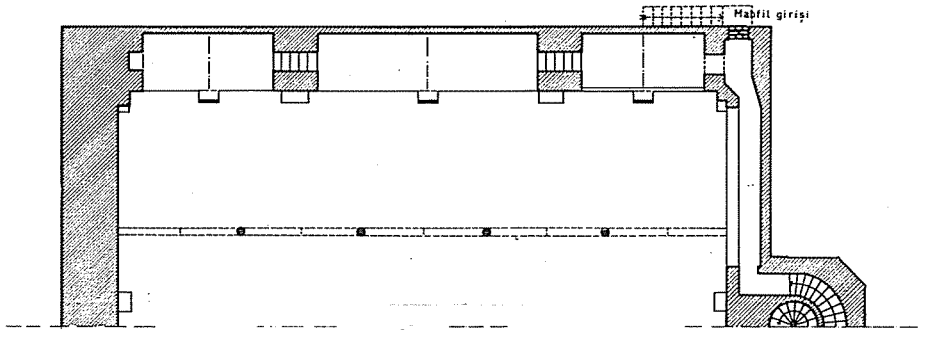
Caminin kuzey cephesi doğu köşesinde bulunan mahfil çıkış merdivenleri bugün yerinde yoktur.

Türbenin giriş kapısı ve penceresi bugün moloz taşlarla örülmüş bir halde kapalıdır.

PLAN

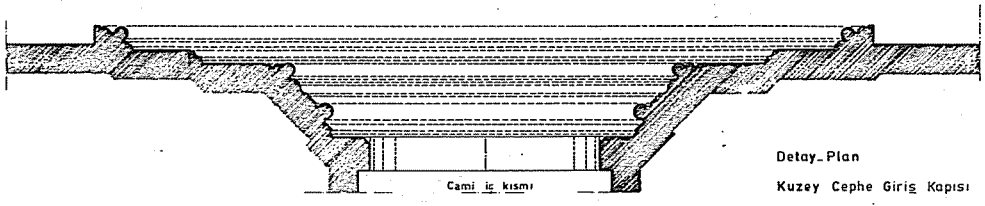
0 0.5 1 2 3 4 5m

Niğde_ Sungurbey Camii ve Türbesi

Mahfil Planı

0 0.5 1 2 3 4 5

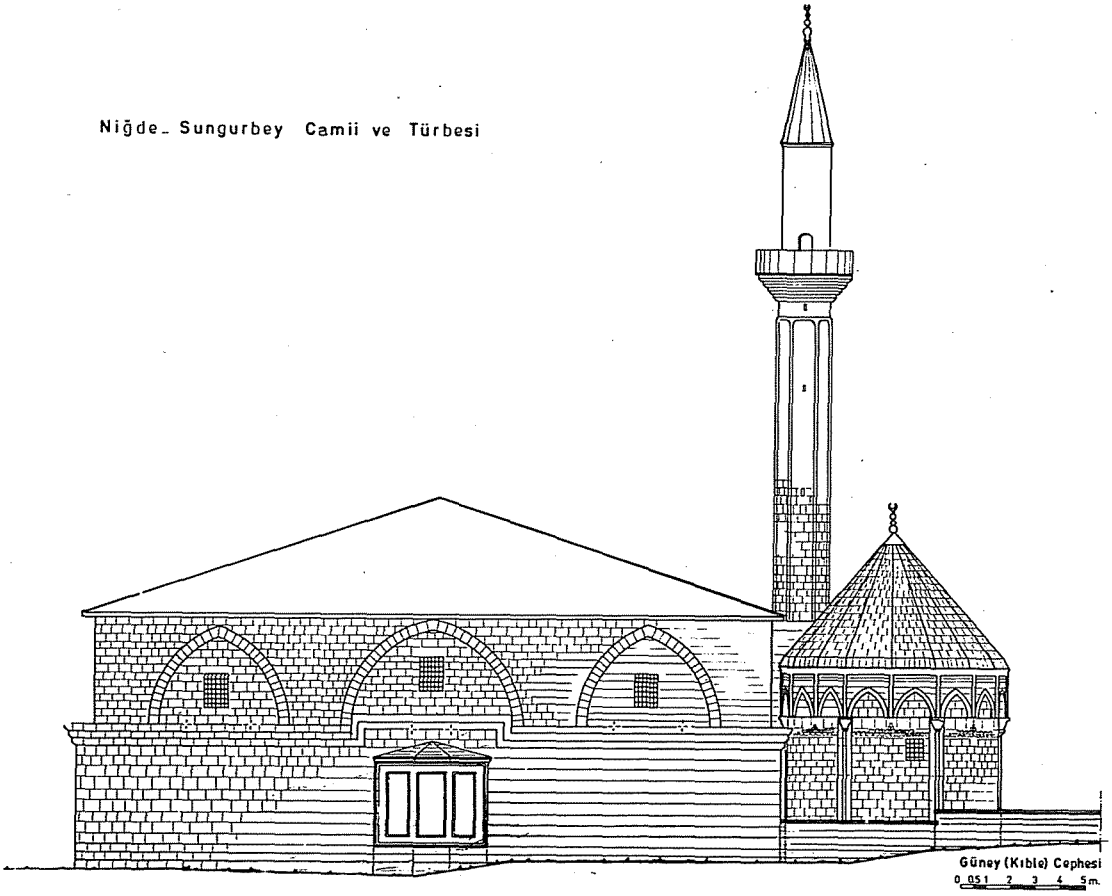

Detay_Plan

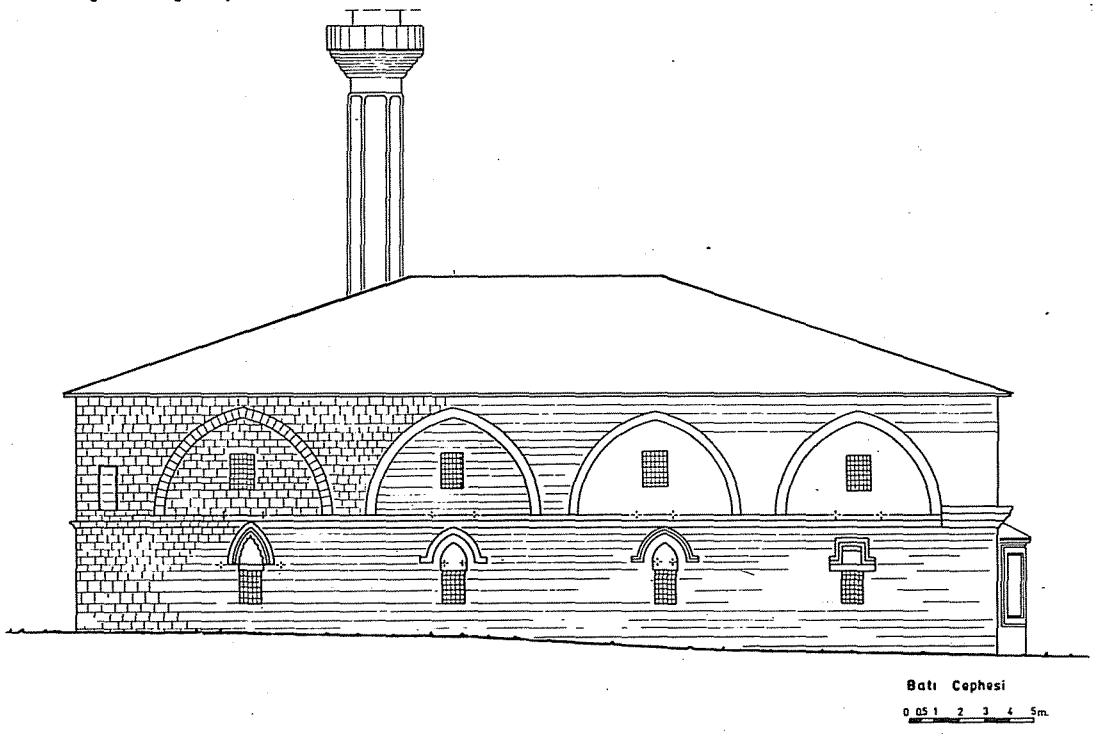
Kuzey Cephe Giriş Kapısı

0 0.5 1m.

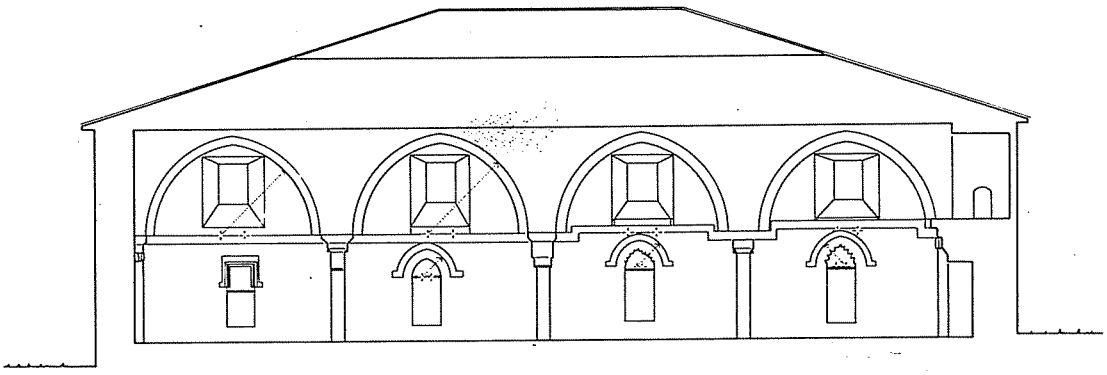
Niğde_ Sungurbey Camii ve Türbesi

Niğde_ Sungurbey Camii ve Türbesi

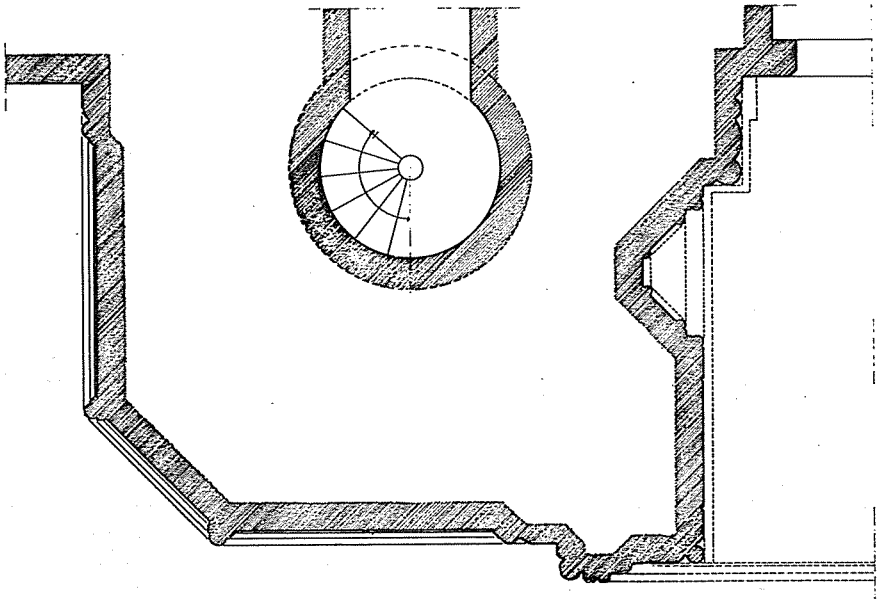
Niğde_Sungurbey Camii ve Türbesi

A_A Kesiti

0 0.5 1 2 3 4 5m.

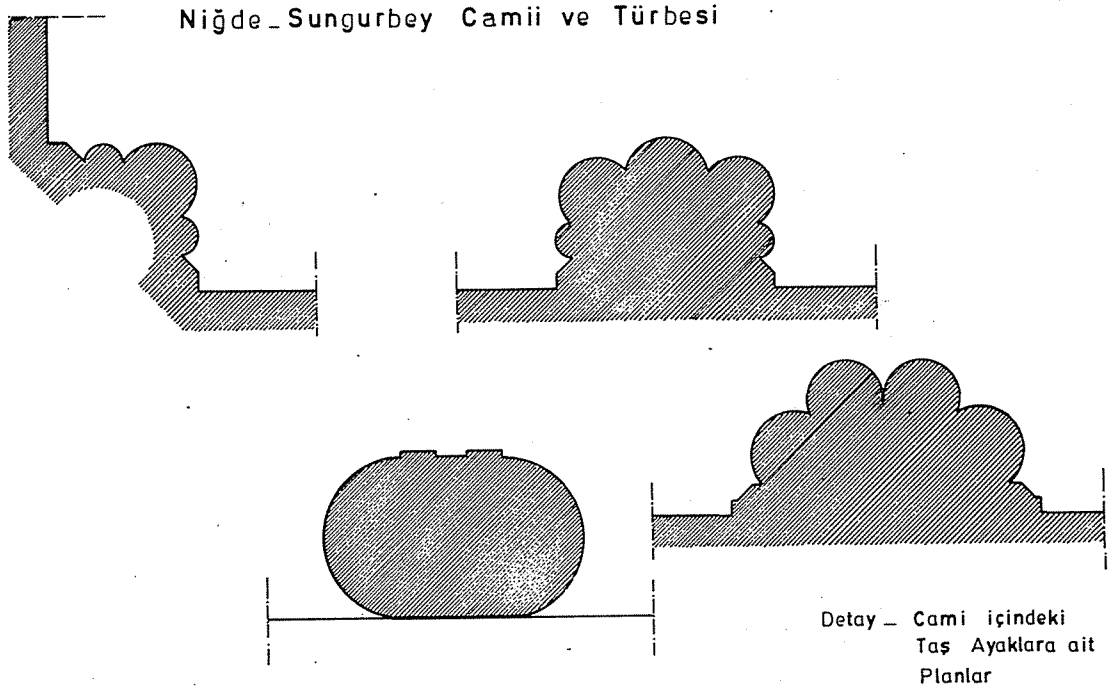
Niğde_Sungurbey Camii ve Türbesi

Detay_Plan
Doğu Cephe Giriş Kapısı

0 .5 1m.

Niğde_Sungurbey Camii ve Türbesi

Detay_ Cami içindeki Taş Ayaklara ait Planlar

Niğde_Sungurbey Camii ve Türbesi

0 0.25 0.5m.

124 MONUMENTS TURCS D'ANATOLIE

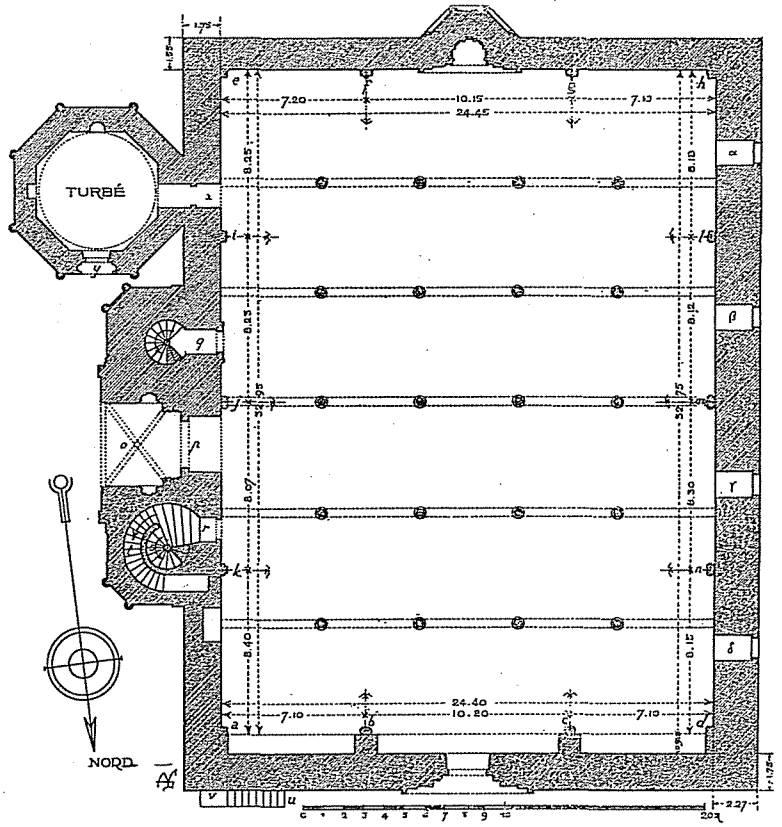

FIG. 76. — MOSQUÉE DE SUNGHUR BEY.
Plan de l'état actuel.

ALBERT GABRIEL'den MONUMENTS TURCS D'ANATOLIE I S. 124

PLAN_ RÖLÖEVE

Niğde_Sungurbey Camii ve Türbesi

NIĞDE : MOSQUÉES ET MEDRESSES 125

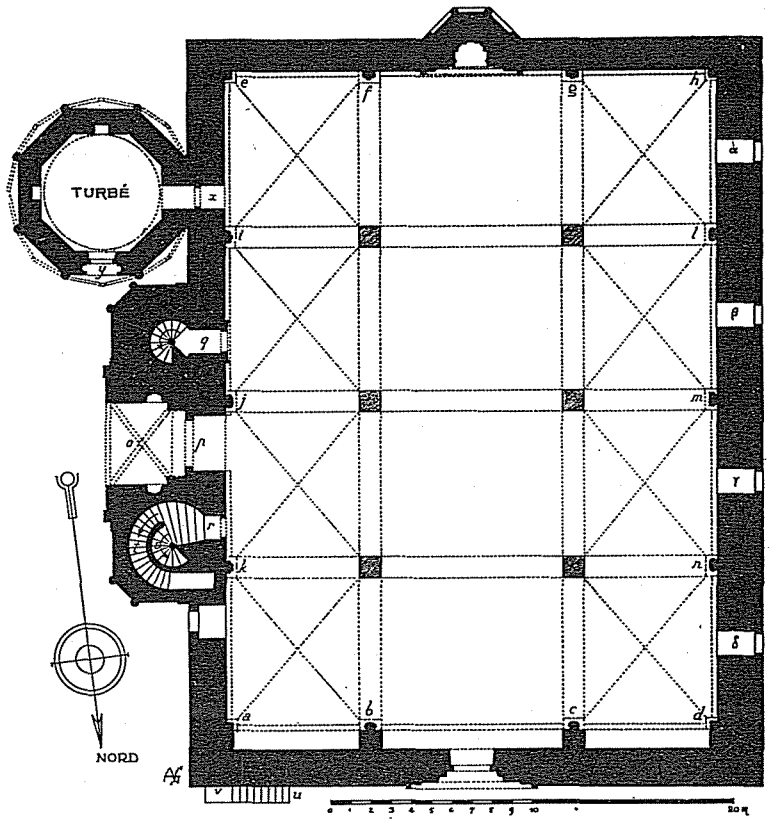
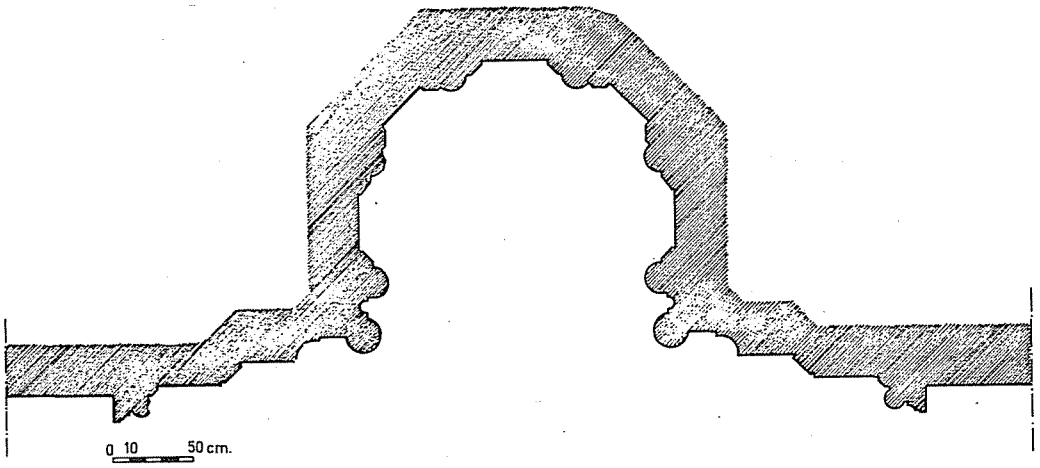

FIG. 77. — MOSQUÉE DE SUNGHUR BEY.
Plan restitué.

ALBERT GABRIEL den MONUMENTS TURCS D ANATOLIE_I S. 125

PLAN_RESTİTUSYON

Niğde_Sungurbey Camii ve Türbesi

Sungurbey Camii Mihrab detayı
PLAN

Ömür BAKIRER, ANADOLU MİHRABLARI
S. 344_345